صلى الله عليه وسلم

چۆن پێغەمبەر لای جگەرگۆشەکەت خۆشەویست دەکەیت

د. أماني زكريا الرمادي
وەرگێڕانی : زانا قەرەداغی

Scanned by CamScanner

Sm

زنجیرەی گروپی نما (٨) ...

چۆن پێغەمبەر(ﷺ) لای جگەرگۆشەکەت خۆشەویست دەکەیت؟

نوسینی: د. أماني زكريا الرمادي
وەرگێڕانی: زانا قەرەداغی

١٤٣٩ کۆچی ٢٠١٨ زاینی

Scanned by CamScanner

۞ چۆن پێغەمبەر(ﷺ)لای جگەرگۆشەکەت خۆشەویست دەکەیت؟

۞ نوسینی: د. أماني زكريا الرمادي

۞ وەرگێرانی: زانا قەرەداغی

۞ پێداچوونەوەی: عبدالله گەرمیانی

۞ بەرهەمی هەشتەم: گرووپی نما

۞ دیزانی ناوەوە: ناوەندی ڕێنوێن

۞ دیزاینی بەرگ: بەهمەن عومەر

۞ نۆیەی چاپ: یەکەم

۞ ساڵی چاپ: ٢٠١٨ ز – ١٤٣٩ ك

۞ تیراژ: ٣٠٠٠ دانە

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی (١٦١٨)ی ساڵی ٢٠١٨

ی پێدراوە

مافی لە چاپدانی پارێزراوە

Scanned by CamScanner

گرووپی نما بۆ چاپ کردنی کتێب و بەخشینی بەدیاری

بەخشینێکی کەم و پاداشتێکی نەبڕاوە.

ئەم گرووپە لە ئێستادا لە تۆڕی کۆمەڵایەتی فەیس بوک ٦٠ ئەندامی هەیە، کە هەر ئەندامێك دەبێت چوار مانگ جارێك لانی کەم بڕی (٢٥٠٠٠)دینار بدات ئەگەر لە کوردستان بوو، بۆ ئەو کەسانەی لەدەرەوی کوردستان دەبێت لانی کەم چوار مانگ جارێك بڕی (٥٠دۆلار) بدات تا کۆبکرێتەوە کتێبی پێ چاپ بکرێت و بەدیاری ببەخشرێت. هەموو کەسێك ئەتوانێ ئەو پاداشتە نەبڕاوەیە بەدەستبهێنێت. بەخشینێکی کەم.. پاداشتێکی نەبڕاوە. نوێنەرمان لە(هەولێر . سلێمانی . هەڵەبجە . کۆیە . رانیە . قەلادزێ . کەلار . دەربەندیخان . هەندەران)هەیە.

هەرکەسێك ویستی ئەم بەرهەمە چاپ بکاتەوە، با پەیوەندیی بکات بەم ژمارانەوە: ٠٧٧٠١٤٨٦٢٦٣ ــ ٠٧٥٠٣٢٤٠١٨٠ ڤایبەر

بەرهەمی ئایندەمان لە ٢٠١٨/٨/١ چاپدەکەین ان شا الله هەرکەس ویستی کرد لەو خێرەدا بەشداربێت پەیوەندیمان پێوە بکات.

❁❁❁

پێشکەشە بە ....

لەگەڵ رێزی زانا قەرەداغی ....

بەرواری / / ٢٠١٨

بەرهەمە چاپکراوەکانی گرووپی نما کە تەنیا چوار مانگ جارێك بە کۆکردنەوەی (٢٥٠٠٠) هەزار دینار چاپکراون و بەدیاری دابەشکراون، تۆش ئەتوانی بەشدار بیت.

١- چۆن نوێژ لای جگەر گۆشەکەت خۆشەویست دەکەیت؟.

تیراژ: نۆ هەزار دانە

٢- چۆن بالآپۆشیی لای کچەکەت خۆشەویست دەکەیت؟

تیراژ: چوار هەزار دانە

٣- بۆ ئەوەی بەختەوەر بیت. تیراژ: سێ هەزار دانە

٤- ئازاری موسڵمانان لە جیهاندا. تیراژ: سێ هەزار دانە

٥- پیلانەکان دژ بە ئافرەتانی موسڵمان. تیراژ: سێ هەزار دانە

٦- پەروەردەی ئیمانیی منداڵ. تیراژ: سێ هەزار دانە

٧- ڕۆژوو تیراژ: سێ هەزاردانە

٨- چۆن پێغەمبەر(ﷺ)لای جگەرگۆشەکەت خۆشەویست دەکەیت؟

تیراژ سێ هەزاردانە

Scanned by CamScanner

پێشەکی

بەناوی خوای گەورەی میهرەبان

دروستکردن و پێگەیاندنی نەوە، گرنگترین خەمی نەتەوە زیندووەکانی جیهانە، ئەو نەتەوەو میللەتانەی خەمی داهاتووی خۆیان هەیە و ئەیانەوێ لەپەروەرەوەی مێژوودا رۆڵی پێشەنگیی بگێڕن، چونکە سەرەنجام ئەو نەوەیەیە بڕیار لەسەرکەوتن و دۆڕاندنی ئەو نەتەوەیە دەدات، گرنگترین شتێك بکرێت بۆ نەوەکان، پەروەردەکردنێکی ساغ و بەجێیە، پەروەردەکردنێك چاو لەپێشەنگەکانی مێژووی بکات، بۆ ئێمەی موسڵمانیش گەورەترین و جوانترین پێشەنگێك بریتییە لەپەیامبەری خوا(ﷺ)، خوای گەورە ئەوەی لێ داواکردووین، سەربووردەی پاك و زێڕینی ئەو ئازیزە بووەتە چرا رۆشنکەرەوەی ژیانی ئوممەت، بۆیە ئاشناکردنی رۆڵە و مندالآن بەژیاننامەی ئەو پەیامبەرە سەروەرە لەمڕۆدا پێویستترە لەهەموو رۆژ و سەردەمێکی تر.

دەبێ بەرانبەر بەو شەپۆلە ئیلحاد و ئارەزووبازییە وریا بین کە دەیانەوێ نەوە و رۆڵەکانمان بکەنە ئامانج، دەیانەوێ لەسەر چرۆی خۆمان مرۆڤێکی بێباوەڕی بێ ئامانج بێتەدی و ئەو تروسکاییەی باوەڕ کە هەمانە بکوژێنەوە و هەموو شتێکمان لا نامۆ بێت.

پێویستە بانگخوازان و باوك و دایکانی خەمخۆر بەتەنگ رۆڵەکانی ئوممەتەوە بن، پشتگوێیان نەخەن، بەتایبەت زانا و وتارخوێنانی

Scanned by CamScanner

مزگەوتەکان دەبێ ئاراستەکانیان زۆربەی بۆ چینی منداڵ و تازەپێگەیشتووان بێ، خوای گەورە پاداشتی کاك زانا قەرەداغیی بداتەوە کە لەم بوارەدا بەوەرگێڕانی هەندێ نامیلکەی بواری پەروەردەکردنی منداڵ خزمەتی باشی کردووە، هیوای سەرکەوتن و پاداشتی نەبڕاوەمان بۆ هەیە.

عبدالله گەرمیانی
٢٠١٨/٤/٩

❁ ❁ ❁

Scanned by CamScanner

پێشەکی نووسەر

چۆن پێغەمبەر(ﷺ)لای منداڵ خۆشەویست بکەین؟

١- کامەیە خۆشەویستیی سەروەرمان(ﷺ)؟

مەبەست لەخۆشەویستیی، تەنیا دەربڕینی سەرزارەکی و هەست و سۆز نییە،بەڵکو بەکار و کردەوە دەبێت خۆشەویستیی بۆ سەروەرمان دەربڕین، ئەوەی ئەو پێی خۆشە جێبەجێی بکەین ،ئەوەشی ئەو پێی ناخۆشە لێی دووربکەوینەوە، تامەزرۆ بین بۆ دیداری ،خۆشەویستییمان بۆی لەبەر خوا و لەپێناو خودا بێت.

ئەبێت خۆشەویستمان(ﷺ) لەخۆمان ماڵ و سامان و منداڵەکانمان خۆشتر بووێت، لەفەرمودەیەکدا کە ئیمامی بوخاریی دەگێڕێتەوە،سەروەرمان(ﷺ)دەفەرموێت:(لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحب إليه من والده وولده والناس أجمعين)). قال عمرُ : يا رسولَ الله ، لأنتَ أحبُّ إليَّ مِن كلِّ شيءٍ إلا مِن نفسي ، فقال النبيُّ صلى الله عليه وسلم: لا ، والذي نفسي بيدِه ، حتى أكونَ أحبَّ إليك مِن نفسِك. فقال له عمرُ : فإنه الآن ، واللهِ ، لأنتَ أحبُّ إليَّ مِن نفسي، فقال النبيُّ صلى الله عليه وسلم : الآن يا عمرُ"، واتا:هیچ کەسێك لەئێوە باوەڕدار نییە تاوەکو منی خۆشتر نەوێ لەدایك و باوکی و منداڵی و تەواوی خەڵکیی. عومەر وتی:ئەی پەیامبەری خوا، تۆ لەهەموو کەس خۆشەویستری بەلامەوە جگە لەخۆم نەبێ، پەیامبەریش فەرمووی:نە، سوێند بەخوا باوەڕدار نیت تا

Scanned by CamScanner

لەخۆت خۆشەویستر نەبم بەلاتەوە. عومەر وتی:ئێستا سوێند بەخوا لەخۆم خۆشەویستری بەلامەوە، پەیامبەریش فەرمووی:ئێستا باوەڕداری ئەی عومەر.

لەفەرمودەیەکدا کە ئیمامی بوخاریی بۆمان دەگێڕێتەوە: پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: هیچ کەستان باوەڕتان دانامەزرێت هەتا منی لە خۆی و ماڵ و منداڵی خۆشتر نەوێت، ئیمامی عومەر فەرمووی:ئەی پێغەمبەری خوا تۆم لەهەموو شتێك خۆشتر دەوێت تەنیا لەخودی خۆم زیاتر نەبێ، پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: نەخێر، سوێند بەو زاتەی کە گیانی منی بەدەستە هەتا لەخودی خۆت منت خۆشتر نەوێت"ئیمامی عومەر پێی فەرموو:ئێستا تۆم لەخودی خۆم خۆشتر دەوێت، پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: ئێستا تەواوە ئەی عومەر.

٢- بۆچی پێویستە پێغەمبەر(ﷺ)مان خۆش بوێت؟

١- لەبەر ئەوەی خۆشەویستیی سەروەرمان لەبناغەی ئایینەکەمانە، باوەڕی هیچ کەس دانامەزرێت هەتاپێغەمبەر(ﷺ)ی خۆش نەوێت.

لە زۆرێك لە ئایەتەکانی قورئانی پیرۆزدا خۆشەویستی پێغەمبەر(ﷺ)هاوتاکراوە بەخۆشەویستیی پەروەردگار، بۆ نمونە لەم ئایەتەدا فەرموویەتی:

﴿ قُلْ إِن كَانَ ءَابَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَٰنُكُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَٰلٌ ٱقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَٰرَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَٰكِنُ تَرْضَوْنَهَآ أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَجِهَادٍ فِى سَبِيلِهِۦ فَتَرَبَّصُوا۟ حَتَّىٰ يَأْتِىَ ٱللَّهُ بِأَمْرِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٢٤﴾ ﴾ (التوبة)

Scanned by CamScanner

واتا:ئەی موحەممەد(ﷺ) بڵێ ئەگەر باوکانتان و کوڕانتان و براکانتان و هاوسەرانتان و خزم و عەشرەتان و ماڵ و دارای یەك (بەزەحمەت) پەیداتان کردووەو بازرگانیەك کە دەترسن برەوی نەبێ(بێ بازاڕ بێ) و خانوو بەرەیەك کە پێ ی ڕازین خۆشەویست ترە لاتان لە خواو پێغەمبەرەکەی و تێکۆشان لە ڕێگەکەیدا ئەوە چاوەڕوان بکەن هەتا خوا فەرمان(و تۆڵە)ی خۆی دێنێ(بۆتان) وە خوا ڕێنموونی کەسانی تێپەڕ لە سنوور ناکات.

ب- لەبەرئەوەی خۆشەویستی خوایە کە سوێندی بە ژیان و تەمەنی خواردووە و فەرمویەتی: ﴿ لَعَمۡرُكَ إِنَّهُمۡ لَفِي سَكۡرَتِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ٧٢ ﴾ (الحجر)، واتا:سوێند بە تەمەن و ژیانی تۆ(ئەی موحەممەد ﷺ)بەڕاستی ئەوانە لەسەر خۆشی خۆیاندا سەرگەردانن.

لە چەند ئایەتێکی قورئانی پیرۆزدا ناوی پێغەمبەر(ﷺ) ڕاستەوخۆ بەدوای ناوی پەروەردگاردا هاتووە،لەشایەتوومان و لەبانگیشدا کە لەشەو و ڕۆژدا پێنج جار بانگ ئەدرێت.

لەنوێژدا لەکاتی خوێندنی تەحیاتدا کە واجب کراوە لەتەحیاتدا شایەتی و سەلاوات بدرێت لەدیداری .. ئەمە چ فەزڵێکی گەورەیە؟.

ج- لەبەر ئەوەی خۆشەویستیی پەروەردگارە لەشەوی میعراجدا، لە هەموو دروستکراوەکانی تر زیاتر ڕێزی لێگرت و نزیکی کردەوە لە خۆی، تەنانەت لە جوبرەئیلیش (علیه السلام).

Scanned by CamScanner

پێغەمبەر(ﷺ)هەندێك تایبەتمەندیی پێدراوە كە بەكەسی تر نەدراوە، لەوانە:وەسیلە، كەوسەر، مەقامی مەحمود، بۆیە سروشتییە كە ئێمە پەروەردگارمان خۆش دەوێت ،دەبێ خۆشەویستیی ئەویشمان خۆشبوێت.

د- خۆشەویستیی سەروەرمان(ﷺ): ئاسانكارییت بۆ دەكات كە شوێن سوونەتەكانی بكەویت، گوێڕایەڵیی فەرمانەكانی بكەیت، دووربكەویتەوە لەوانەی قەدەغەی كردوون، بەرەنجامی ئەمەش دەبێتە هۆی سەركەوتنی دنیا و دواڕۆژ.

هـ- لەبەر ئەوەی پەروەردگار هەڵیبژاردووە لەناو گرۆی نەوەی ئادەم بۆ گەیاندنی پەیامی مەزن و پیرۆزی ئیسلام، تەنیا پەروەردگار خۆی دەزانێ كێ شیاوی ئەوەیە ئەو پەیامە مەزنە بگەیەنێت، بۆیە پێویستە پەیامبەری هەڵبژێردراومان زیاتر لە هەموو خەڵكیی خۆشتر بوێت.

هـ- لەبەرئەوەی پێشەوای مرۆڤایەتیی تاكە پێغەمبەرە لەڕۆژی دواییدا شەفاعەت دەكات بۆ ئوممەت و لەلایەن پەروەردگارەوە وەلآم دەدرێتەوە،لە صەحیحی موسلیمدا هاتووە:" لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلَ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ، مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا "

واتا: هەموو پێغەمبەرێك نزایەكی هەبووە كە گیرابووە، هەموو پێغەمبەران پەلەیان كرد و لەدنیادا ئەو دوعایەیان كرد، بەلآم من ئەو دوعایەم هەڵگرت بۆ قیامەت. پشتیوان بەخوای گەورە بەدیدێت و

Scanned by CamScanner

جێبەجێ دەبێت بۆ هەرکەسێ لە ئوممەتەکەم بمرێ و بەهیچ شتێك هاوبەشیی بۆ خوای گەورە بڕیار نەدابێ.

پێغەمبەر (ﷺ) لەڕۆژی قیامەتدا ئەفەرموێت: "خوایە ئوممەتەکەم ،خوایە ئوممەتەکەم".

و- لەبەرئەوەی تامەزۆری بینینی ئێمەی کردووە، کاتێك لەناو هاوەڵەکانیدا بووە گریاوە، هاوەڵان پرسیان کردووە لە هۆکاری گریانی. ئەویش فەرمویەتی: "تامەزرۆی دیداری براکانم دەکەم"،ئەوانیش پێیان وتووە: کە ئایە ئێمە برات نین؟ ئەویش فەرمووی: "نەخێر، براکانم ئەوانەن باوەڕیان بە من هێناوە و منیان نەبینیووە".

ز- هەرکەسێکت خۆشبوێت لە قیامەتدا لەگەڵ ئەودا دەبیت، بۆیە ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ)مان خۆشبوێت، ئەوا لە فیردەوس دەبینە هاوسێی، لە فەرمودەیەکدا ئەنەسی کوڕی مالیك دەیگێڕێتەوە کە پیاوێکی دەشتەکیی هاتە لای پێغەمبەر(ﷺ) و وتی: کەی قیامەت دێت؟ پەیامبەر(ﷺ) فەرمووی: "وما أعددت لها؟ قال حب الله ورسوله. قال "فإنك مع من أحببت"

واتا: ئەی پەیامبەر کەی قیامەت دێت؟. پەیامبەریش فەرمووی: "چیت بۆ قیامەت ئامادە کردووە؟ دەشتەکییەکە وتی: خۆشەویستیی خوا و پێغەمبەر. پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: تۆ لەگەڵ ئەو کەسەی کە خۆشتدەوێت.

Scanned by CamScanner

و- پەروەردگاری دروستکاری مرۆڤەکان زاناترە بە دروستکارەکەی، بۆیە لە وەسفیدا ئەفەرمویت:﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ۝٤ ﴾ (القلم)

واتا: بەڕاستی تۆ لەسەر ڕەوشت و خویەکی ئێجگار بەرز و گەورەیت.

لە ئایەتێکی تردا ئەفەرمویت:

﴿ لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ۝١٢٨ ﴾ (التوبة)

واتا: سوێند بە خوا بەڕاستی بۆتان هاتووە پێغەمبەرێك لەخۆتان قورس و گرانە بەلایەوە ناڕەحەتی و ناخۆشی ئێوە زۆر سوورە لەسەر(باوەڕهێنان)تان بۆ بڕواداران دڵسۆز و میهرەبانە.

پێغەمبەر(ﷺ) لەبارەی خۆیەوە فەرمویەتی:"خوای پەروەردگار بە باشترین شێوە پەروەردەی کردووم".

لەبارەی ئاکار و ڕەوشتە جوانەکانییەوە بە نمونە هێنراوەتەوە، هەرکەسێ بینیبێتی باوەڕدار بێت یان بێباوەڕ، ئەوە متمانەی پێکردووە، بەر لەوەشی بێتە پێغەمبەر(ﷺ) نازناوی "الصادق الأمین"ی هەبووە، بۆیە شیاوی خۆشەویستییە!

ح- خوای پەروەردگار بە نوور و ڕووناکی وەسفی کردووە کە لە ناو تاریکی و گومڕایی دەرمان دەکات و ڕێنماییان دەکات بۆ ئەو کارە جوانانەی کە بۆ دین و دنیامان باشن، پەروەردگار دەفەمویت:

﴿ قَدْ جَآءَكُم مِّنَ ٱللَّهِ نُورٌ وَكِتَٰبٌ مُّبِينٌ ۝١٥ ﴾ (المائدة)

Scanned by CamScanner

واتا: بێگومان بۆتان هاتووه لەلایەن خوداوه ڕووناکی یەکی گەورە و نامەیەکی ڕوون کەرەوه.

دیاره ئایینی ئیسلام وا بەئاسانیی بە ئێمە نەگەیشتووه، بەڵکو بە فەزڵی خوای گەورە و هەوڵ و جیهاد و شەونخونیی پێغەمبەر(ﷺ) پێمان گەیشتووه سەرەڕای ئەوەی کە بێباوەڕان بە چەندین شێوه ویستویانە ڕێگری لێ بکەن، جارێك نەیانهێشتووه بانگەواز بکات و جاریکی تر ماڵی دنیا و ئافرەت و سەرگەورەییان خستۆتە بەردەمی بۆ وازهێنانی، ئەویش بە ئەبو تالیبی مامی فەرمووه:

"ئەگەر خۆر بخەنە لای ڕاستم و مانگ بخەنە لای چەپم، بۆ ئەوەی واز لەم کاره بهێنم واز ناهێنم".

پاشان ئازاری جەستەیی و دەروونیان دا، لەتائیف هەرچی منداڵ و هەرزەکار هەبوو هانیاندا دژی و بەردبارانیان کرد، هەتا خوێن بە قاچی پیرۆزیدا هاتە خوارەوه ،پاشان لە شیوی ئەبو تالیب گەمارۆیان خستە سەری و پاشان لە شەڕی ئوحوددا دانی پیرۆزی شکێنرا، لەشەڕی خەندەق لە برسا بەردی بەست بە سکییەوه، بەڵام هەر وازی نەهێنا تاوەکو پەیامی پیرۆزی ئیسلامی گەیاند.

ز- خۆشەویستیی ئەو، ئەو کاتە خۆشحاڵمان دەکات کە لەسەر حەوزی کەوسەر دەبینین و بە دەستی موبارەکی ئاوی کەوسەرمان ئەداتێ، کە دوای نۆشکردنی ئەو ئاوه هەرگیز تینووت نابێت.

ح- لەبەرئەوەی پێغەمبەر کۆتا خشتی قەڵای پێغەمبەرانە کە بەهاتنی ئەو، ئەو خشتە دانراوەو قەڵاکەی پێ تەواو کرا، لە صەحیحی موسلیم و بوخارییدا هاتووە، کە ئەبو هورەیرە دەگێڕێتەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرمویەتی: "إِنّ مَثَلِي وَمَثَلَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى بَيْتًا فَأَحْسَنَهُ وَأَجْمَلَهُ، إِلّا مَوْضِعَ لَبِنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ، فَجَعَلَ النّاسُ يَطُوفُونَ بِهِ، وَيَعْجَبُونَ لَهُ، وَيَقُولُونَ: هَلّا وُضِعَتْ هَذِهِ اللّبِنَةُ؟ قَالَ: فَأَنَا اللّبِنَةُ. وَأَنَا خَاتَمُ النّبِيّينَ"

واتا: نموونەی من و پێغەمبەرانی پێش خۆم وەك ئەوەیە کە پیاوێك خانوویەکی بۆ دروست کرابێت و شوێنی خشتێکی لێ مابێتەوە و خەڵکی بێن سەیری بکەن و بڵێن خۆزگە ئەو خشتە لەوێدا دابنرایە، من ئەو خشتەم و کۆتا پێغەمبەرم.

بۆچی ئەو باشترین پێشەنگە؟

ا- لەبەر ئەوەی خوای پەروەردگار زانایە بە ئێمە و بەویش- لەقورئانی پیرۆزدا لەبارەیەوە ئەفەرموێت:

﴿ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْآخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾ ﴾ (الأحزاب)

واتا: سوێند بەخوا بەڕاستی لەپێغەمبەری خوادا(ﷺ) بۆ ئێوە هەیە سەرمەشقی و پێشەوایەتی چاك بۆ کەسێ بەهیوای خوا و(پاداشتی) ڕۆژی دواییەوە زۆر یادی خوا دەکات.

Scanned by CamScanner

هیچ کەس بەقەدەر پەروەردگاری قەدری پێغەمبەر(ﷺ) نازانێ و وەکو ئەو نایناسێ قەدری ئەو زۆر گەورەیە لای پەروەردگار.

پەروەردگار دەیزانی کە ئایینی ئیسلام کەسێکی پێویستە بیگەیێنێ و بە کار و کردەوەش بەرجەستەی بکات لە ژیانی رۆژانەیدا، تا ببێتە پێشەنگ بۆ خەڵکیی، بۆیە خوای پەروەردگار پێشەوای مرۆڤایەتیی نارد و ئەویش ئایینی ئیسلامی بەگشتیی لە خۆیدا بەرجەستەکرد، بۆیە ئەو باشترینی پێشەنگی مرۆڤایەتییە.

ئەو هەڵبژاردەی ناو مرۆڤەکانە ،هەڵبژاردەی ناو پێغەمبەران و نێردراوەکانە، لەناو پێغەمبەرانیشدا ئولولعەزم جیاکراونەتەوە کە پێنج پێغەمبەرن، ئەم سەرداری ئەو چوار پێغەمبەرەشە.

پاشان هەڵبژاردەی کۆی نەوەی ئادەمیزادە و خوای پەروەردگار سینەی پاککردەوە و ناوی بەرز و بڵند کرد، پاشان قورسایی سەر شانی لابرد و لە هەموو ڕوویەکەوە پاکیکردەوە.

پاکی کردەوە لە ڕووی عەقڵ و ژیری و هۆشیارییەوە:﴿ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ۝٢ ﴾ (النجم).

سینگی پیرۆزی پاک کردەوە:﴿ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝١ ﴾ (الشرح)

دڵی پاک کردەوە:﴿ مَا كَذَبَ ٱلْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ۝١١ ﴾ (النجم).

ناوی پاک و بەرزو بڵند کرد:﴿ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝٤ ﴾ (الشرح).

کارو کردەوەکانی پاک کردەوە:﴿ عَلَّمَهُۥ شَدِيدُ ٱلْقُوَىٰ ۝٥ ﴾ (النجم)

Scanned by CamScanner

حیلم و سۆزو بەزەیی پێبەخشی:﴿ بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ ﴾ (التوبة).

خـوای پـەروەردگار کردیـە نمونـەی بـالآ:﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ ﴾ (القلم).

پـەروەردگار سـەلاواتی لـە دیـداری داوە، تکاکـاری رۆژی ناپەحـەتی قیامەتە، پەیامبەری کۆتا ئایینی خـوای پـەروەردگارە، خـاوەنی مـەقامی مەحمودە کە لەناو کۆی پێغەمبەراندا تەنیا بە ئەو دراوە.

خوای پەروەردگار دەفەرموێت:

﴿ وَمِنَ ٱلَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِۦ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰٓ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾ ﴾ (الإسراء).

واتا: ئەی موحەممەد(ﷺ) لە بەشێکی شەودا هەستە شەونوێژ بکە بە قورئان خوێندن تێیدا ئـەوە زیـادە نوێـژی تایبـەت بەتۆیـە ئومێـدەوار بـە پەروەردگارت بتگەیەنێتە پلە و جێگایەکی پەسەند کراو.

پێغەمبـەر(ﷺ)لەفەرمودەیەکـدا کـە موسـلیم بۆمـان دەگێڕێتـەوە دەفەرموێت:

«أنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ القِيَامَةِ، وَأوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْـهُ القَبْـرُ، وَأوَّلُ شَافِعٍ وَأوَّلُ مُشَفَّعٍ»

واتا: من گەورەی نەوەی ئادەمم لە ڕۆژی قیامەتدا، یەکـەمین کەسێکم لە قەبر دێمە دەرەو یەکەم تکاکار و یەکەم تکا قبوڵکراوێکم.

Scanned by CamScanner

ب- لەبەر ئەوەی ئەو ئیمامی سەرجەم پێغەمبەرانە، لە شەوی میعراجدا لە مزگەوتی ئەقصا ئیمامەتیی بۆ سەرجەم پێغەمبەران کرد، ئەی نابێت ئێمەش بیکەینە پێشەواو سەرمەشقی خۆمان.

ج- لەبەرئەوەی فەزڵ و پلەو پایە و مەقامی لە هەموو پێغەمبەران بەرزترە، لە فەرمودەیەکدا کە ئەبو هورەیرە دەگێڕێتەوە دەفەرموێت:

"فضلت على الأنبياء بست، أعطيت جوامع الكلم ونصرت بالرعب وأحلت لي الغنائم وجعلت لي الأرض مسجدا وطهورا وأرسلت إلى الخلق كافة وختم بي النبيون"،واتا:بەشەش شت فەزڵ و پلەم دراوە بەسەر کۆیی پێغەمبەراندا،زمان پاراوی لەگەڵ"جوامع كلم"

(مەبەست ئەوەیە فەرمودەی هەیە دێڕێکە کەچی بە دە لاپەرە شەرحی تەواو نابێت)،ترسم خراوەتە دڵی دوژمنەکانم بەزیندوویی و بە مردوویی لێم دەترسن، دەستکەوتی جەنگم بۆ حەلاڵ کراوە، زەویم هەمووی بۆ کراوە بەمزگەوت، نێردراوم بۆ سەرجەم خەلکی، بوومەتە کۆتا پێغەمبەر.

د- خوای گەورە پاراستوویەتی، هەمیشە ڕێنمونی کردووە، خوای پەروەردگار لەبارەیەوە فەرمویەتی:﴿ وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلۡهَوَىٰٓ ۝٣ ﴾ (النجم).

واتا: لەئارەزووی خۆیەوە قسە ناکات.

ه- لەبەرئەوەی پێغەمبەر(ﷺ) هەروەك ئیمە مرۆڤ بووە، برسی و تینوو تێر و دلخۆش و دلتەنگ بووە، چووەتە بازاڕ و ڕێگەی گرتووە، نەخۆش بووە و چاکبۆتەوە، ژنی هێناوە و منالی بووە و منالی مردووە،

Scanned by CamScanner

ژنـی مـردووە، نێشـتەجێ بـووە و کۆچـی کـردووە، لەبـەر ئـەوە ئـەو پێغەمبەرە(ﷺ) ژیانی وەکو کتێبێکی ئاوەڵا وایە ئەتوانی لە هەموو بوار و لایەنێکی ژیانەوە چاوی لێ بکەیت و بیکەیتە پێشەنگی خۆت.

نموونەی هەرە باڵایە لە بارەی خێزان و ژیـانی هاوبەشـەوە، لـەئاکار و مامەڵـەکانی لەگـەڵ منـاڵان و خزمـانی لـەناو کۆمەڵگـەی ئیسـلامییدا، پێشـەنگە لـەکاری بانگـەواز و ئـارامگریی لەسـەری ، نـوور و ڕووناکیی ژیانمانە.

و- لەبەر ئەوەی پێغەمبەر(ﷺ) پێشەنگمانە لە هەڵسوکەوتی جوانی لەگەڵ هاوەڵان، لەکاتی دیار نەبوونی هەر یەکێکیان هەواڵی دەپرسین، لـە حاڵیانی دەپرسییەوە، چاوپۆشیی لـە هەڵـە و کـەم و کـورتیی دەکـردن ، هـانی ئـەدان لەسـەر کـارە چـاکەکانیان، بەسـۆز و بـەزەیی بـوو لەگـەڵ هـەژارەکانیان، جـوان مامەڵـەی دەکـرد لەگـەڵ منداڵـەکان، لەنـەزانی و نەفامیی دەریدەهێنان و فێری دەکردن.

بۆچی پێغەمبەر(ﷺ) خۆشەویست بکەین لای منداڵەکانمان؟

ا-چونکە سـەرەتای گەشـەی منـداڵ باشـترین کاتـە بـۆ پێگەیانـدنی کەسایەتی، ئەگەر ئێمە بمانەوێت مناڵەکانمان پەروەردەیەکی موسڵمانانە بکەین، پێویستە لـە سـەرەتاوە خـوای پـەروەردگارو پێغەمبـەر(ﷺ)ی لا خۆشەویست بکەین، کاتێك پێداگریی ئەکات بـۆ ڕازیکردنـی دایـك و بـاوکی گوێڕایەڵ و ئاسان ملکەچ ئەبێ.

Scanned by CamScanner

ب- لەبەر ئەوەی منداڵ هەر لە منداڵییەوە لەسەر ئەو خۆشەویستییە ڕاهات، ئەوا کە گەورە بوو ئەو خۆشەویستییە قبوڵ دەکات، بە پێچەوانەشەوە ڕاستە کەسێ بە منداڵیی ڕانەهات لەسەر خۆشەویستیی، ئەوە لە گەورەبووندا پەروەردەکردنی قورس دەبێت.

ج- لەبەرئەوەی منداڵەکانمان ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ)یان خۆش نەوێت، ئەوا شوێن ڕێبازەکەی ناکەون چەندە هەوڵیش بدەین لەگەڵیاندا.

د- لەبەر ئەوەی خۆشەویستیی پەیامبەر لە زۆر لایەنی ژیانمان بەخێرو بەرەکەت دەگەڕێتەوە بۆمان،ئەوەش ئەو خۆزگەیە کە هەر دایك و باوکێ دەیخوازێ.

ه- لەبەر ئەوەی پەروەردگار لە قورئانی پیرۆزدا فەرمویەتی:

﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾ ﴾ (آل عمران).

واتا: ئەی موحەممەد(ﷺ) بڵێ: ئەگەر ئێوە خواتان خۆش دەوێت کەواتە دوای من بکەون تا خواش ئێوەی خۆش بوێت وە لە گوناهەکانتان خۆش بێت وە خوا لێخۆشبووی میهرەبانە.

مرۆڤ بە خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ)،خۆشەویستیی خوای گەورە بەدەست دەهێنێ لە دنیاو دواڕۆژدا.

و - لەبەرئەوەی بەهەشت بۆ ئەوانەیە کە پێغەمبەر(ﷺ)یان خۆش دەوێت و گوێڕایەڵیی دەکەن، لە فەرمودەیەکدا کە ئیمامی بوخاریی گێڕاویەتیەوە دەفەرموێت :

Scanned by CamScanner

عن أبي هريرة أن رسول الله (ﷺ) قال :"كُلُّ أُمَّتي يدْخُلون الجَنَّة إلّا مَنْ أبى ، قالُوا : يا رَسُولَ الله ، ومَنْ يأْبى ؟ قالَ : مَنْ أطاعَني دَخل الجَنَّة ، وَمَنْ عَصاني فقدْ أبى".

واتا: هەموو کەسێکی ئوممەتەکەم دەچێتە بەهەشتەوە تەنیا ئەوە نەبێ کە خۆی نایەوێ، وتیان: ئەی پەیامبەری خوا ئەوە کێیە کە نایەوێ؟ فەرمووی: هەرکەسێ گوێڕایەڵییم بکات دەچێتە بەهەشتەوە، ئەوەی سەرپێچییم بکات ئەوەیە کە نایەوێ.

ئایە دایک و باوک خۆزگە دەخوازن دوای خۆشەویستیی پەروەردگار و لێخۆش بوونی بچنە بەهەشتەوە؟

ز- لەبەر منداڵەکانمان ئەو سپاردەیەی خوای گەورەن کە دەبێت ئاگاداریان بین، لە ڕۆژی قیامەتدا خوای گەورە لێپرسینەوە لە باوک دەکات لەسەر منداڵەکانی، بەر لەوەی لێپرسینەوە بکرێت لە منداڵ لە باوانی، ئیبن قەیم دەفەرموێت هەرکەسێ منداڵەکەی پشتگوێ بخات لە فێرکردنی هەرشتێك سوودی پێ بگەیێنی، ئەوە ئامانجەکەی خراپ و ناشیرین کردووە. زۆربەی منداڵەکان بەهۆی پشتگوێخستنیانەوە لەلایەن دایك و باوکیانەوە کە فێری فەرمانی ئایین و سوونەتەکانیان ناکەن، بەمنداڵیی لە کیسیان دەچێت و کە گەورە بوون هیچ ئامۆژگارییەك سوودی نابێ.

Scanned by CamScanner

چۆن منداڵەکانمان فێری خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ) بکەین؟

یەکەم: پێشەنگی چاکەکار

ئەبێت دایك و باوك بزانن، کە منداڵ وەکو ئامێری ڕادار وایە ،شتەکانی دەورووبەری وەردەگرێت، ئەگەر دایك و باوك بەڕاستی پێغەمبەریان خۆش بوێت، ئەوا منداڵەکە زۆر بەسروشتی ئەو خۆشەویستییە وەردەگرێت، بێ ئەوەی دایك و باوك هەوڵێکی ئەوتۆی لەگەڵ بدەن، چونکە منداڵ ئەو خۆشەویستییە لە چاوەکانیان دەبینێ، لە سۆزی قسەکانیان کاتێك باسی دەکەن، لە زۆری سەڵاواتدان لەسەری، بۆ تامەزرۆیی گەیشتن بە دیداری و هەمیشە دەڵێن حەزمان لە فڵانە شتە لەبەر ئەوەی پێغەمبەر(ﷺ) حەزی لێی بووە، ئەو کارە دەکەین لەبەرئەوەی ئەو حەزی پێکردووە، فڵانە کار ناکەین لەبەر ئەوەی ئەو قەدەغەی کردووە، ئێمە ئەم کارانە دەکەین خوای پەروەردگار ڕازی دەکەین و بەهیوای گەشتنین بە پێغەمبەر لەبەهەشتدا، بەو جۆرە منداڵەکەت بەهۆی ئەوەی تۆ بوویتە پێشەنگی چاك بۆی شیلەی خۆشەویستیی پێغەمبەر نۆش دەکات، کە پێشەنگ بوون ئاسانترین و کورتترین ڕێگەی پەروەردەکردنە.

موحەمەد قوتب دەڵێت: زۆر ئاسانە کتێبێك بنووسی لەسەر پەروەردەی منداڵ، یاخود پرۆگرامێك دابنێیت، بەڵام ئەو کتێب و پرۆگرامە هەر تەنیا نووسینێکی سەر کاغەزە، هەتا نەبێتە ئاکار و هەڵسوکەتی کەسێك، ئەو کەسە بە هەڵسوکەوت و خووڕەوشتی بەرجەستەی بکات، ئەوکاتە دەبێتە کتێب و پرۆگرام.

زۆر ناسرووشتییه تۆ داوای کارێك له منداڵەکەت بکەیت خۆت نەتوانی بیکەی.

نابێت ئێمە شتێکیان پێ بڵێین خۆمان پێچەوانەکەی بکەین، پەروەردگار لەو بارەوە فەرمویەتی:

﴿ ۞ أَتَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبِرِّ وَتَنسَوْنَ أَنفُسَكُمْ وَأَنتُمْ تَتْلُونَ ٱلْكِتَـٰبَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾ ﴾ (البقرة).

واتا: ئایا فەرمان بەسەر خەڵکیدا دەدەن بەچاکە؟ وە خۆتان فەرامۆش دەکەن (لەگەڵ ئەمەشدا) کە ئێوە دەوری پەڕاوەکە(تەورات)دەکەنەوە دەی ئایا ژیر نابن و تێ ناگەن؟

لە ئایەتێکی تردا دەفەرموێت:

﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُوا۟ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ ﴾ (الصف).

واتا: ئەی ئەوانەی کە بڕواتان هێناوە بۆچی ئەوەی ئەیڵێن ئەنجامی نادەن. زۆر مایەی ڕق و تووڕەیی یە لای خوا کە قسەیەك بڵێن کردەوەی پێ ناکەن.

Scanned by CamScanner

دووەم: لەهەر تەمەنێکدا بەشێوازی گونجاو مامەڵەی لەگەڵدا بکە

أ- قۆناغی دوای لەدایک بوون تا تەمەنی دوو ساڵیی.

لەم تەمەنەدا کەسی پێشەنگ ئەتوانێت باشترین ڕۆڵ ببینێت، کاتێک منداڵ ئەبیستێ دایک و باوکی سەلاوات ئەدەن لەسەر پێغەمبەر(ﷺ)کاتێک ناوی دەبەن یان کەسێك ناوی دەبات، یاخود ڕۆژانی هەینی کە سەلاوات ئەدەن، بەم شێوە هەر بە منداڵیی ڕادێت لەسەر خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ)،ئەم خۆشەویستییە گەورە دەبێت لەگەڵیدا.

یاخود ئەو سرودانەی کە بۆ پێغەمبەر وتراون بۆی لێبدرێت.

ب- تەمەنی سێ بۆ شەش ساڵی:

منداڵ لەم تەمەنەدا زۆر حەز بە بیستنی چیرۆك دەکات، بۆیە چیرۆکی ژیانی پێغەمبەر(ﷺ)بە سادەیی باس بکە بۆی، کە ئەو پەیامبەرە خوای گەورە ناردی تاوەکو ئێمە ڕێنموونی بکات ، ڕێگای چاکەمان پێ بناسێنێ، لەخراپەکاریی دوورمان بخاتەوە، ئەوەی کار و کردەوەی چاك بکات ئەوا ئەچێتە بەهەشت، ئەوەشی کاری خراپ بکات ئەچێتە دۆزەخەوە، لەبارەی عبدالله باوکی و خاتوو ئامینەی دایکییەوە قسەی بۆ بکە، باسی لەدایك بوونی و باسی چوونی بۆ لای دایەنەکەی بۆ بکە خاتوو حەلیمە و بۆی باس بکە کە بەهەتیوویی گەورە بوو.

Scanned by CamScanner

لەم قۆناغەی تەمەنیدا گرنگە فەرمودەی بۆ باس بکەیت و گفتوگۆی لەگەڵ بکەی لەسەر فەرمودەکە و ئەوەی ئەو لێی تێناگات بۆی ڕوونبکەیتەوە.

واباشە هەفتانە فەرمودەیەکی کورت لەبەر بکات لەگەل ماناکەی، نمونەی ئەم فەرمودانە:

من قال (لا إله إلاّ الله دخل الجنة)، واتا: هەرکەسێ بڵێ لا إله إلا الله ئەچێتە بەهەشتەوە.

(إن الله جميل يحب الجمال)، واتا: خوای پەروەردگار جوانەو جوانیشی خۆش دەوێت.

(إن الله يحب إذا عمل أحدكم عملا أنْ يتقنه)، واتا: خوای گەورە حەز دەکات هەرکەسێکتان کارێکی کرد بەجوانیی ئەنجامی بدات.

(خيركم من تعلم القران وعلمه)، واتا: باشترینتان ئەو کەسەیە کە قورئان فێر دەبێت و خەڵکییش فێر دەکات.

(إماطة الأذى عن الطريق صدقة)، واتا: لابردنی ناڕەحەتیی لەسەر ڕێگا چاکەیە.

(لايدخل الجنة نمام)، واتا: قسەهێنەر و قسەبەر ناچێتە بەهەشت.

(من لم يشكر الناس لم يشكر الله)، واتا: ئەوەی سوپاسی خەڵکیی نەکات، سوپاسی خوای گەورەش ناکات.

Scanned by CamScanner

(ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا)، واتا: ئەو كەسە لە ئێمە نییە کە بەسۆز نەبێت بەرامبەر بە بچوکەکانمان و ڕێز لەگەورەکانمان نەگرێت.

(المسلم من سلم المسلمون من لسانه و يده)، واتا: موسڵمان ئەو کەسەیە کە موسڵمانان لە زمان و دەستی پارێزراوبن.

(الكلمة الطيبة صدقة)، واتا: قسەی باش چاکەیە.

(لاتغضب ولك الجنة)، واتا: توڕەمەبە بەهەشت بۆ تۆیە.

(تبسمك في وجه أخيك صدقة)، واتا: زەردەخەنە کردنت بەڕووی براکەتدا چاکەیە.

(الراحمون يرحمهم الرحمن)، واتا: کەسانی بەسۆزو میهرەبان، خوای گەورە بەڕەحم دەبێت بەرامبەریان.

(من حسن إسلام المرء تركه مالا يعنيه)، واتا: لەڕەوشت جوانیی مرۆڤی موسڵمان، ئەوەیە واز لەکارێ بهێنێ کە پەیوەندیی بەوەوە نییە.

(خير الناس أنفعه للناس)، واتا: چاکترینی خەڵکیی ئەو کەسەیە کە سودی بۆ خەڵکیی هەبێت.

(الدين النصيحة)، واتا: ئایین ئامۆژگارییە.

(الجنة تحت أقدام الأمهات)، واتا: بەهەشت لە ژێر پێی دایکاندایە.

(تهادوا تحابوا)، واتا: دیاریی ببەخشن بەیەکتر، لای یەکتر خۆشەویست دەبن.

Scanned by CamScanner

(التائب من الذنب كمن لاذنب له)، واتا: ئەو کەسەی لەتاوان پەشیمان دەبێت، وەك ئەوەیە کە تاوانی نەکردبێت.

(جعلت قرة عيني في الصلاة)، واتا: نوری چاوەکانم لە نوێژدایە.

(الحياء من الإيمان)، واتا: شەرم و شکۆ لە ئیمانەوەیە.

(آية المنافق ثلاث، إذا حدث كذب وإذا وعد أخلف وإذا أوتمن خان)، واتا: نیشانەی کەسی دووڕوو سێ شتە، قسە بکات و درۆ بکا، پەیمان بدات و نەیباتەسەر، سپاردەی لادابنێی ناپاکیی لێ بکات.

ج- قۆناغی نێوان حەوت بۆ دەساڵ.

لەم قۆناغەدا باسی هەڵوێستی پێغەمبەر(ﷺ)ی بکە بەرامبەر بە منداڵ، خۆشەویستیی بەرامبەر بەمنداڵ، سۆزی بۆیان، ڕێزی لە منداڵ، یاری و گەمەکردنی لەگەڵیان، زۆر شتی تریش هەیە کە بۆی باس بکەیت، ئەگەر منداڵەکە کچ بوو، ئەوا ئەوانەی بۆ باس بکە کە لە گەڵ کچدا بووە، بە پێچەوانەشەوە، ئەوە بزانە کە چیرۆك کاریگەریی زۆر لەسەر منداڵ دروست دەکات، ئەو هەستە لای منداڵ دروست دەکات کە لاسایی پاڵەوانی نێو چیرۆکەکە بکات.

Scanned by CamScanner

ا- باسی پێغەمبەر(ﷺ)ی بۆ بکە کە چۆن یاریی کردووە لەگەڵ حەسەن و حسێنی کچەزای.

* لەفەرمودەیەکدا کە عبداللەی کوڕی شەداد دەگێڕێتەوە:

أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَلَّامٍ قال : حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَال : أَنْبَأَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ قال : حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي يَعْقُوبَ الْبَصْرِيُّ ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، قال : خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي إِحْدَى صَلَاتَيِ الْعِشَاءِ وَهُوَ حَامِلٌ حَسَنًا أَوْ حُسَيْنًا فَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعَهُ ، ثُمَّ كَبَّرَ لِلصَّلَاةِ فَصَلَّى فَسَجَدَ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ صَلَاتِهِ سَجْدَةً أَطَالَهَا قَالَ : أَبِي فَرَفَعْتُ رَأْسِي وَإِذَا الصَّبِيُّ عَلَى ظَهْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ سَاجِدٌ فَرَجَعْتُ إِلَى سُجُودِي فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ قَالَ النَّاسُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ سَجَدْتَ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ صَلَاتِكَ سَجْدَةً أَطَلْتَهَا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ قَدْ حَدَثَ أَمْرٌ أَوْ أَنَّهُ يُوحَى إِلَيْكَ قَالَ : " كُلُّ ذَلِكَ لَمْ يَكُنْ وَلَكِنَّ ابْنِي ارْتَحَلَنِي فَكَرِهْتُ أَنْ أُعَجِّلَهُ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهُ " .

واتا: پێغەمبەری خوا لەنوێژێکی عیشادا حەسەن یان حوسەینی هەڵگرتبوو دەرچوو بۆ لامان و داینا و تەکبیرەی نوێژی کرد و کڕنۆشێکی برد درێژەی کێشا، سەرم بەرزکردەوە بینیم منداڵەکە لەسەر پشتی پێغەمبەری خوایە و ئەو لەسجوددایە، بۆیە درێژەم بەسجودەکەی خۆم دا، کە پێغەمبەری خوا لەنوێژەکەی بوویەوە خەڵکیی وتیان: ئەی پێغەمبەری خوا سجودی نوێژەکەت درێژەی کێشا تائەوەی وەهامان

Scanned by CamScanner

گومان برد شتێك روویدابێ یان وەحیت بۆ هاتبێ، پێغەمبەریش فەرمووی: هیچ یەك لەوانە نەبوو، ئەم كوڕەم لەسەر پشت بوو نەمویست پەلەی لێ بكەم تاوەكو خۆی حەزی نامێنێ و دادەبەزێ.

* لەفەرمودەیەكی تردا كە عبداللەی كوڕی بورەیدە دەگێڕێتەوە:

حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ ، حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ ، حَدَّثَنِي أَبِي ، حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبِي بُرَيْدَةَ ، يَقُولُ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُنَا إِذْ جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا قَمِيصَانِ أَحْمَرَانِ يَمْشِيَانِ وَيَعْثُرَانِ ،فَنَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمِنْبَرِ فَحَمَلَهُمَا ، وَوَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : " صَدَقَ اللَّهُ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلادُكُمْ فِتْنَةٌ سورة التغابن آية ١٥ فَنَظَرْتُ إِلَى هَذَيْنِ الصَّبِيَّيْنِ يَمْشِيَانِ وَيَعْثُرَانِ ، فَلَمْ أَصْبِرْ حَتَّى قَطَعْتُ حَدِيثِي وَرَفَعْتُهُمَا " .

واتا: پێغەمبەری خوا وتاری بۆ دەداین حەسەن و حوسێن هاتن و دوو قەمیسی سوریان لەبەردابوو، ڕێیان دەكرد و دەكەوتن، پێغەمبەری خوا(ﷺ) لەسەر مینبەرەكە دابەزی و هەردووكیانی هەلگرت و لەبەردەست خۆی داینان و پاشان فەرمووی: خوای گەورە راستی فەرمووە كە ماڵ و منداڵتان فیتنەن، روانیم ئەم دوو منداڵە رێ دەكەن و دەكەون، خۆمم پێ رانەگیردرا وتارەكەم بری و هەڵمگرتن.

ئیمامی بوخاریی لە ئەبو هورەیرەوە دەگێڕێتەوەو دەفەرموێت:

قَبَّلَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ وَعِنْدَهُ الأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ جَالِسًا، فَقَالَ الأَقْرَعُ: إِنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ

Scanned by CamScanner

أَحَدًا، فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ثُمَّ قَالَ: «مَنْ لاَ يَرْحَمُ لاَ يُرْحَمُ».

واتـا: پەيامبـەری خـوا(ﷺ) ماچـی حەسـەنی کـوڕی عـەلیی کـرد و ئەقرەعی کوڕی حابسی تەمیمیی لا دانیشتبوو، ئەقرەع وتی: من دە کوڕم هەیـە تـاوەکو ئێسـتا هیچـیانم مـاچ نـەکردووە، پەیامبـەری خـوا(ﷺ) تەماشایەکی کرد و پاشان فەرمووی: هەرکەسێ بەزەیی نەبێ، ئەوە خوای گەورەش بەزەیی بەرانبەر نابێ.

* لە فەرمودەیەکدا کە خاتوو عائیشەی دایکی باوەڕداران (خـوا لێـی ڕازیی بێت) دەگێڕێتەوە:

" جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : أَتُقَبِّلُونَ صِبْيَانَكُمْ ؟ فَمَا نُقَبِّلُهُمْ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَوَ أَمْلِكُ لَكَ أَنْ نَزَعَ اللَّهُ مِنْ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ ؟ " .

واتا: ئەعرابییەك هاتەلای پەیامبەری خوا(ﷺ) و پرسی: منداڵەکانتان ماچ دەکەن؟ ماچیان ناکـەین، پەیامبـەری خـواش(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فـەرمووی: مـن نـاتوانم بـەزەیی بخەمـە دڵتـەوە کاتێـك کـە خـوای گـەورە بەزەیی لەدڵت دەرهێنابێ.

پێغەمبەر(ﷺ) زۆر خاکەرا و سادە بووە لەگەڵ منداڵدا بەگشتی و زۆر بەتایبـەت لەگـەڵ کچـەزاکانیدا، ئیمـامی حەسـەنی دەخسـتە سـەر شـانی پیرۆزی و ماچی دەکرد و بەدەمیەوە پێدەکـەنی، یاریی لەگـەڵ دەکـرد و ڕای دەکـرد بەدوایـدا و ئـەیگرت ، پێغەمبـەر(ﷺ) کـەمێك ئـاوی ساردی

Scanned by CamScanner

دەکردە دەمی پیرۆزی و ئەیکرد بەدەموچاویدا و پێدەکەنی و زمانی دەردەکرد بۆ ئیمامی حوسێن و ئەویش ئەیەویست بیگرێ و پێدەکەنی.

ئەگەر کارێکی نادروستیان بکردایە، ئەوا بەسۆزو میهرەبانییەوە هەڵەکانی بۆ ڕاست دەکردنەوە، ئەبو هورەیرە دەگێڕێتەوە:

"أخذ الحسن بن علي تمرة من تمر الصدقة فجعلها في فيه. فقال رسول الله (صلى الله عليه وسلم): «كخ كخ ارم بها أما علمت أنا لا نأكل الصدقة!»".

واتا: حەسەنی کوڕی عەلیی خورمایەکی سەدەقەی خستە دەم، پەیامبەری خوا(ﷺ) فەرمووی: کخ کخ فڕێی بدە ئایە نازانی ئێمە لە سەدەقە ناخۆین!

ب- وێنەیەکی تر لە ژیانی پێشەوای مرۆڤایەتی:

برایەکی ئەنەسی کوڕی مالیک کە پێیان دەوت ئەبا عومەیر، باڵندەیەکی بچووکی کڕی بوو زۆر دڵخۆش بوو پێی، هەرکات پێغەمبەر(ﷺ)دەیبینی هەواڵی باڵندە بچووکەکەی دەپرسی و دەیفەرموو ئەباعومەیر نوغەیر چییکرد؟ جارێک پێغەمبەر(ﷺ)ئەڕۆیشت بۆ بازاڕ، بینی ئەبا عومەیر دەگری، پرسی بۆچی دەگریت؟ وتی" نوغەیر مردووە، پێغەمبەر(ﷺ)لای مایەوە و قسەی خۆشی زۆری بۆ کرد و دڵنەوایی کرد و یاریی لەگەڵ کرد تا کەوتە پێکەنین و دڵیخۆش بوو، یەکێك لەهاوەڵان ئەوەی بینی، لە پێغەمبەر(ﷺ)پرسی کە بۆچی دانیشتووی لەگەڵ ئەو منداڵە؟ ئەویش فەرمووی:" باڵندەکەی مردووە دڵخۆشییم دایەوە".

Scanned by CamScanner

ج- سۆز و بەزەیی پێغەمبەر(ﷺ)بەرامبەر بە گریانی منداڵ لە نوێژدا:

ئەنەس بۆمان دەگێڕێتەوەو دەفەرموێت:هەرکاتێك پێغەمبەر(ﷺ)نوێژی بۆمان بکردایە و گوێی لە گریانی منداڵێك بووایە، نوێژەکەی کورت دەکردەوە، پێغەمبەر(ﷺ)خۆی باسی ئەوەمان بۆ دەکات و دەفەرموێت : هەرکاتێك نوێژ بکەم و بمەوێت نوێژەکە درێژ بکەم کە گوێم لە دەنگی گریانی منداڵێك دەبێت نوێژەکە کورت دەکەمەوە، چونکە دەزانم دڵی دایکی ئەو منداڵە چەند نارەحەت دەبێت کە گوێی لە گریانی مناڵەکەی دەبێت.

هـ- هاوەڵی کردنی منداڵ:

پێغەمبەر(ﷺ)منداڵی دەهێنا بۆ مزگەوت و بەسۆز و میهرەبانییەوە دەستی بەسەردا دەهێنان تا هانیان بدات بێن بۆ مزگەوت.

جابری کوڕی ئەبی سەمرە(ڕەزای خوای لەسەر بێت) دەگێڕێتەوە: نوێژی نیوەڕۆم لە خزمەت پێغەمبەر(ﷺ)کرد،پێغەمبەر(ﷺ)گەڕایەوە بۆماڵەوە لەڕێگا دوو منداڵی بینی بەدەستی موبارەکەی دەستی بەسەر و روخساری هەردوو منداڵەکەدا هێنا، منیش خۆم گەیاندێ و وتم: با لەو بەرەکەتە بێبەش نەبم، دەستی بەسەر و روخساری منیشدا هێنا دەستی موبارەکی ساردبوون و بۆنیشیان ئەوەندە خۆش بوو ئەتوت دەستی موبارەکی کردووە بە کۆزەی پڕ لەگوڵاودا.

ز- بەخشین بە منداڵان:

ئیمامی موسلیم لەئەبو هورەیرەوە دەگێڕێتەوە کە خەڵکی هەرکات نۆبەرەی بەرهەمیان پێ بگەشتایە، دەیانهێنایە خزمەت پێغەمبەر(ﷺ) ئەویش ئەم نزایەی بەسەردا دەخوێند:

اللهم بارك لنا في ثمرنا وبارك لنا في مدينتنا وبارك لنا صاعنا وبارك لنا في مدنا.

واتا: خوایە گیان بەرەکەت بخەرە بەرووبوومو مەدینە و خۆراك و تووێشوومان.

پاشان بچوکترین منداڵی بانگ دەکرد و نۆبەرەی میوەکەی پێ ئەدا.

و- لەنوێژدا منداڵی لەباوەش ئەگرت:

لە صەحیحی بوخاری و موسلیمدا هاتووە لەقەتادەوە دەگێڕیتەوە:

"أنّ رَسُولَ اللهِ (صَلّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ) كَانَ يُصَلِّي وَهُوَ حَامِلٌ أُمَامَةَ بِنْتَ زَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللهِ (صَلّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ) ، وَلِأَبِي العَاصِ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَهَا ، وَإِذَا قَامَ حَمَلَهَا".

واتا: پەیامبەری خوا(ﷺ) نوێژی دەکرد و ئومامەی کچی زەینەبی کچی خۆی هەڵگرتبوو، کە کچی ئەبی ئەلعاص ی کوڕی رەبیعەی کوڕی عەبد شەمس بوو، کە دەچووە کڕنۆش دایدەنا و کە هەڵدەستایەوە هەڵیدەگرتەوە.

Scanned by CamScanner

ز- ڕێزگرتنی لەمنداڵ:

زۆربەی کات لە کۆڕی زیکری و زانستەکانی پێغەمبەر(ﷺ)دا منداڵ ئامادە دەبوون،لەیەکێك لەو کۆڕانە دوو منداڵ لای ڕاستی دانیشتبوون،لای چەپیش پیاوە گەورەو بەتەمەنەکان دانیشت بوون،هەندێك ئاویان هێنا، پێغەمبەر(ﷺ)خواردییەوە و پاشان بەمنداڵەکانی وت کە لای ڕاستییەوە دانیشتبوون، ڕێگەم ئەدەن ئاوەکە بدەم بە پیاوە گەورەکان،منداڵێکیان وتی، نە بەخوا ئەی پەیامبەری خودا ئەوەی لەتۆ ماوەتەوە نایدەم بەکەسی تر و خۆم ئەیخۆمەوە،پێغەمبەر(ﷺ)ئاوەکەی دا بەمنداڵەکە.

عبداللەی کوڕی عامر (ڕەزای خوای لێ بێت) دەگێڕێتەوە کە جارێك پێغەمبەر(ﷺ)لەماڵمان بوو، دایکم بانگی کردم وتی وەرە عبدالله ئەو شتەت ئەدەمێ، پێغەمبەر فەرمووی:"چی ئەدەیتێ؟" ،دایکم وتی: ئەو خورمایەی ئەدەمێ، پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی:"گەر ئەوەت پێ نەبوایە، ئەوا بە بەدرۆ لەسەرت دەنوسرا".

ح- وەسێتی پێغەمبەر(ﷺ) بۆ بەخێوکردنی کچ:

لەسەردەمی نەفامییدا بوونی کچ نەنگی و شورەیی و مایەی خەم بوو، پێغەمبەر(ﷺ)لەفەرمودەیەکدا فەرمویەتی:" هەرکەسێ سێ کچی هەبێت و ئارام بگرێ لەسەر ناخۆشی و ناڕەحەتیی بەخێوکردنیان، ئەوا ئەچێتە بەهەشتەوە، پیاوێك وتی ئەی دوو کچ؟ فەرمووی:"ئەگەر دووانیش بێت"، پیاوێکی تر وتی: ئەگەر یەك کچ بێت؟ پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی:"ئەگەر یەك کچیش بێت".

Scanned by CamScanner

ز- ڕاستکردنەوەی هەڵەکانیان و سووربوونی لەسەر ئامۆژگاریی کردنیان بە شێوازێکی جوان تا هەڵەکانیان لەڕەگەو ڕیشەوە لەناو ببات:

هاوەڵێکی پێغەمبەر(ﷺ) خزمەتکارێکی خەڵکی فارس بوو، ئەڵێ لەگەڵ پێغەمبەردا بەشداری ئوحود بووم و لە پیاوێکی موشریکمداو وتم ئەم لێدانەم لێبگرە من لاوێکی فارسم، لام کردەوە بەلای پێغەمبەردا فەرمووی: "خۆزگە دەتووت لێمی بگرە من لاوێکی ئەنصارییم".

عبداللەی کوڕی عومەر شەونوێژی نەدەکرد، جارێک پێغەمبەر(ﷺ)پێی فەرموو: "عبدالله باشترین پیاوە ئەگەر شەونوێژ بکات" لەدوای ئەم قسەیەوە عبدالله زۆربەی کاتەکانی شەوی بەشەونوێژ بەسەر دەبرد.

ح- پێغەمبەر(ﷺ)هاوەڵانی فێر دەکرد کە چۆن نهێنی بپارێزن:

عبداللەی کوڕی جەعفەر (ڕەزای خوای لەسەر بێت) دەڵێت: جارێک لەگەڵ پێغەمبەر(ﷺ)لەپشتی ئەسپێك سوار بووبووم، قسەیەکی بۆ باس کردم و پێی وتم کە لای کەس باسی نەکەم.

ت- سۆزی بەرامبەر بە خزمەتکار:

ئەنەسی کوڕی مالیك (ڕەزای خوای لەسەربێت) دەڵێت: کاتێك پێغەمبەر(ﷺ)بانگی دەکردین دەیفەرموو"کوڕم"یاخود"ئەنیس "کە ئەمە کورتکردنەوەی ناوە وەك ڕێزێك، ئەنەس دەفەرموێت:

دە ساڵ خزمەتی پێشەوای مرۆڤایەتییم کرد، واللەی پێی نەوتووم ئۆف ، یان بۆچی ئەوەت کردیان بۆ ئەوەت نەکرد.

Scanned by CamScanner

ک - پێشبڕکێ:

پێغەمبەر(ﷺ) زۆرجار پێشبڕکێی بە منداڵان دەکرد تا بیر و هۆشیان چالاك بێت و گەشە بە تواناکانیان بدات و هیممەتیان بەرز بکاتەوە و توانا شاراوەکانیان دەربخات.

پێغەمبەر(ﷺ) پێشبڕکێی کرد لەنێوان "سەمرە"و"رافع"کە دوو لاوی تازە پێگەشتوو بوون حەزیان کرد بەشداریی جیهاد بکەن، بەهۆی کەمیی تەمەنیانەوە پێغەمبەر(ﷺ)هەردووکیان رەتکردەوە،"سەمرە"وتی من لەوەشاندی تیردا زۆر باشم و دەستم ڕاستە،"رافع "وتی منیش لە زۆرانبازیدا زۆر بەتوانام، پێغەمبەر(ﷺ) زۆرانی بەهەردووکیان کرد،"رافع" بردییەوە، بۆیە پێغەمبەر(ﷺ)مۆڵەتی هەردووکیانی دا.

ل- سۆزو بەزەیی پێغەمبەر(ﷺ)بەرامبەر بە ئاژەلان، چەند نمونەیەك:

چیرۆکی ئاسکەکە، ئەنەسی کوڕی مالیك (ڕەزای خوای لێ بێت) بۆمان دەگێڕێتەوە،پێغەمبەر(ﷺ) بەلای کۆمەڵێك خەڵك تێپەڕیی بینی ئاسکێکیان ڕاو کردووەو بەکۆڵەکەیەکەوە بەستوویانەتەوە، ئاسکەکە بە پێغەمبەری وت کە ئەم ڕاوچیانە گرتوویانە و دوو بێچووی هەیە، داوای کرد لە پێغەمبەر(ﷺ)کە تکای بۆ بکات بەری بدەن تا شیر بدات بە دوو بێچوەکەی و بێتەوە، پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: کێ خاوەنی ئەم ئاسکەیە با ئازادی بکات تاوەکو شیر بدات بە بێچوەکانی و بێتەوە، وتیان کێ دەبێتە کەفیلی؟ فەرمووی: من, ئاسکەکەیان بەرداو چوو شیری دا بە

Scanned by CamScanner

بێچوەکەی و گەڕایەوە، ئەوانیش بەستیانەوە، پێغەمبەر(ﷺ)ئاسکەکەی کڕی و ئازادی کرد.

جارێک پێغەمبەر(ﷺ)چووە باخی گەنجێکی ئەنصاریی، لەناو باخەکەدا وشترێکی لێ بوو، کە پێغەمبەری بینی فرمێسک بەچاوەکانی هاتە خوارەوە، پێغەمبەر(ﷺ)فەرمووی کێ خاوەنی ئەم وشترەیە؟ گەنجە ئەنصارییەکە وتی من. پێغەمبەر(ﷺ) پێی فەرموو: لەخوا بترسە ئەم وشترە خوا پێی داویت، شکاتت لێدەکات و ئەڵێت تۆ زۆر برسی و ماندووی دەکەیت.

خاتو عائیشەی دایکی باوەڕداران (خوا لێی ڕازی بێت) وشترێکی هەبوو هاتووچۆی پێدەکرد، پێغەمبەر(ﷺ)پێی فەرمووی: بەسۆزو میهرەبان بە لەگەڵی ئەی عائیشە.

چەندین نمونەی تر هەیە کە دەتوانی بۆی باس بکەیت.

ئەگەر بتوانی منداڵەکان ببەیت بۆ سەردانی گۆڕی پێغەمبەر(ﷺ) و فێری ئادابی مزگەوتی بکەی – بەتایبەت مزگەوتی پێغەمبەر و مەککەی پیرۆز، بۆی باس بکە کە هەرکات سەلاوات بدەی لەدیداری پێغەمبەر(ﷺ)، خوای گەورە ڕۆحی دەگێڕێتەوە لاشەی خۆی وەلاممان ئەداتەوە، فێری بکە کە لەنزیک گۆڕی پێغەمبەر(ﷺ) دوعامان کرد، دەبێت ڕووبکەینە قیبلە، موسڵمان دەبێت تەنیا داوا لەخوای گەورە بکات.

Scanned by CamScanner

باسی فەزڵ و گەورەیی ڕەوزەی پیرۆزی بۆ بکە، سووربوونی خۆتی بۆ نیشان بدە کە بچنە ئەو شوێنە پیرۆزە و تێدا بمێننەوە، ئێمە پارەیەکی زۆر خەرج دەکەین بۆ منداڵەکانمان بۆ خوێندن و جل و بەرگ و پۆشاك و خۆشی و سەیران و گەڕانیان تا پاشەڕۆژێکی دنیاییان بۆ دابین بکەین، سەردانی ئەو شوێنە پیرۆزەش هیچی کەمتر نییە لەو شتانەی کە لەسەرەوە ئاماژەمان بۆ کرد، چونکە بەم سەردانەی زیاتر لەخوای گەورە و پێغەمبەر(ﷺ) نزیك دەبێتەوە، بەمەش دوا ڕۆژی خۆی مسۆگەر دەکات إن شاء الله.

دەرکەوتووە سەردانیکردنی ئەو شوینە پیرۆزە گەر لەسەرەتای تەمەنی بێت، کاریگەری زۆرترە لەسەر دڵ و دەروونی و زیاتر دامەزراوتری دەکات، پارێزتر دەبێت لەشەیتان و زۆرتر پابەند دەبێت بە ئایینی ئیسلامەوە تا کۆتایی تەمەنی.

ئەگەر بە منداڵەکە بڵێت، ئەم گەشتەی عومرە دیاری دەرچوونت بووە، یاخود لەبەر جوانیی کردەوەکانتە، ئەمەش دەبێتە هاندانێکی زۆرباش بۆی.

زۆرجار دیاری و پاداشتی بدەرێ و پێی بڵێ: ئەمە دیاریی ئەو دە سەڵاواتەیە کە لەدیداری پێغەمبەر(ﷺ)داوتە لە کاتی بەر لە نوستنت یان دوای نوێژەکەت، یاخود کاتی دڵتەنگی و ناڕەحەتییەك، تاوەکو ڕادێت لەسەری.

Scanned by CamScanner

باسی فەزڵ و گەورەیی ڕەوزەی پیرۆزی بۆ بکە، سووربوونی خۆتی بۆ نیشان بدە کە بچنە ئەو شوێنە پیرۆزە و تێدا بمێننەوە، ئێمە پارەیەکی زۆر خەرج دەکەین بۆ منداڵەکانمان بۆ خوێندن و جل و بەرگ و پۆشاک و خۆشی و سەیران و گەڕانیان تا پاشەڕۆژێکی دنیاییان بۆ دابین بکەین، سەردانی ئەو شوێنە پیرۆزەش هیچی کەمتر نییە لەو شتانەی کە لەسەرەوە ئاماژەمان بۆ کرد، چونکە بەم سەردانەی زیاتر لەخوای گەورە و پێغەمبەر(ﷺ) نزیک دەبێتەوە، بەمەش دوا رۆژی خۆی مسۆگەر دەکات إن شاء الله.

دەرکەوتووە سەردانیکردنی ئەو شوینە پیرۆزە گەر لەسەرەتای تەمەنی بێت، کاریگەری زۆرترە لەسەر دڵ و دەروونی و زیاتر دامەزراوتری دەکات، پارێزتر دەبێت لەشەیتان و زۆرتر پابەند دەبێت بە ئایینی ئیسلامەوە تا کۆتایی تەمەنی.

ئەگەر بە منداڵەکە بڵێیت، ئەم گەشتەی عومرە دیاری دەرچوونت بووە، یاخود لەبەر جوانیی کردەوەکانتە، ئەمەش دەبێتە هاندانێکی زۆرباش بۆی.

زۆرجار دیاری و پاداشتی بدەری و پێی بڵێ: ئەمە دیاریی ئەو دە سەڵاواتەیە کە لەدیداری پێغەمبەر(ﷺ)داوتە لە کاتی بەر لە نوستنت یان دوای نوێژەکەت، یاخود کاتی دڵتەنگی و نارەحەتییەک، تاوەکو ڕادێت لەسەری.

Scanned by CamScanner

سێیەم: قۆناغی نێوان یانزەساڵ تا سیانزەساڵ

لەم قۆناغەدا واباشە ناڕاستەوخۆ باسی ئاکار و ڕەوشتی جوان و پەسەندی پێغەمبەر(ﷺ)ی بۆ بکەیت، لەکاتی کۆبوونەوەی خێزانیی بۆ نانخواردن، یاخود لەکاتی چوونە دەرەوەیەك لە پشووی کۆتایی هەفتەدا، یاخود لە چوون بۆ گەشتێك سیدییەك لە ڕێگای تەسجیلی سەیارەکەوە بخرێتە سەری کە باسی پێغەمبەر(ﷺ) بکات، یاخود کتێبێکی بەدیاری پێ بدە کە باس لە موعجیزات یان باسی ئاکار و ڕەوشتە بەرزەکانی بکات.

لەم قۆناغەدا ئەتوانی ئەم باسانەی خوارەوەی بۆ بکەیت.

١- ئاکاری موحەمەدی

پێغەمبەر(ﷺ) ڕەوشتیکی چاکی هاوەڵێتیکردن و ڕەفتارکردنی هەبوو، کە لەگەڵ هاوەڵەکانیدا بە ڕێگەدا بڕۆیشتبایە ئەوانی پێشدەخست و خۆی پێشیان نەدەکەوت، ئەم سلاوی دەکرد، وتەکانی کورت و کەم و پڕ مانا بوو، نەخۆیی لە ئیشیان هەڵدەقورتاند و نە کەمتەرخەمیشیی بەرانبەریان دەکرد، دەیفەرموو: "لەجوانیی تۆی موسڵمان ئەوەیە، خۆت لە کارێك هەڵنەقورتێنی کە پەیوەندیی بە تۆوە نییە"یان دەیفەرموو: "ئەوەی بڕوای بە خوای گەورە و ڕۆژی دوایی هەیە، با قسەی چاك بکات یاخود بێدەنگ بێت".

زۆر بێدەنگ بوو، هەمیشە بیری دەکردەوە، ڕەوشت نەرم بوو، نە وشك و نە بەسووك زان، ناز و نیعمەتی بە گەورە ڕادەگرت گەر کەمیش

Scanned by CamScanner

بووایە، هیچ شتێکی دنیا تورەی نەدەکرد، کە تووڕە بووایە پشتی هەڵدەکرد، کە دڵخۆشیش بووایە بەسادەیی دەنواند، پێکەنینی زەردەخەنە بوو، تێکەڵی قسە و باسی هاوەڵانی دەکرد گەر باسی دنیا بوایە یان خواردن و خواردنەوە بوایە، ڕەخنەی لەخواردن نەدەگرت؟ بەدڵی بوایە دەیخوارد، حەزی لێ نەبوایە وازی لێدەهێنا، دەیفەرموو:"ئیمانی باوەڕدار کامڵ و تەواوە گەر خاوەنی جوانترین ڕەوشت و ئاکار بێت". هەروەها دەیفەرموو:"خۆشەویسترین و نزیکترینتان لە منەوە لەئاخیرەتدا، کەسە بەڕەوشتەکانە"،پرسیاری لێکرا دەربارەی کاری باش، فەرمووی:"ڕەوشتی جوان"پرسیاری لیکراوە کام کار و کردەوە زۆر گەورەیە؟ فەرمووی:"ڕەوشتی جوان".

پێغەمبەر(ﷺ) زۆر بەتەنگ دروست کردنی خۆشەویستی و لێبوردەیی بوو، بۆیە هەمیشە ئامۆژگاریی هاوەڵانی دەکرد و دەیفەرموو:"ئەگەر سێ کەس بوون، دووانتان چپە نەکەن و سێیەم پەراوێز بخەن، ئەو کارە کەسی سێیەم خەمبار دەکات".

یان دەیفەرموو:"هیچ کەس لە ئێوە کە هاتە نێو مەجلیسێکەوە، باکەس هەڵنەسێنی تا جێگەی خۆی بکاتەوە، بەڵکو بازنەی مەجلیسەکە فراوان بکەن خوای گەورە بۆتان فراوان دەکات".

لە فەرمودەیەکی تردا هاتووە دەفەرموێت:"بۆ هیچ کەس ڕێگە پێدراو نییە بچێتە نێوان کەس دابنیشێ مەگەر خۆیان مۆڵەتی بدەن".

Scanned by CamScanner

له بارەی سەلام کردنەوە فەرمویەتی: "ئەو کەسەی سوارە با سەلام بکات لەو کەسەی پیادەیە، ئەو کەسەی دەڕوات سەلام بکات لەوەی دانیشتووە، ئەو کۆمەڵەی کەمن سەلام بکەن لەو کۆمەڵەی کە زۆرن، بچووك سەلام له گەورە بکات".

کلوەی کوڕی حەنبەل بۆمان دەگێڕێتەوە: کە صەفوانی کوڕی ئوممەیە دیارییەکی پێدام بیدەمە پێغەمبەر(ﷺ)، چوومە خزمەتی نە ڕووخسەتی چوونە ژوورەوەم خواست و نە سەلامم کرد، پێغەمبەر فەرمووی: "بگەڕێوەو بڵێ: السلام علیکم".

پێغەمبەر(ﷺ) زۆر بەتەنگ ڕێزگرتن و پاراستنی کەرامەتی مرۆڤەوە بوو، چونکە خوای پەروەردگار مرۆڤی بەڕیزو شکۆوە دروست کردووەو ڕێزی لێناوە.

ڕاستەوخۆ هەڵەی بۆ کەس ڕاست نەدەکردەوە، بەڵکو دەیفەرموو: "ئەوە چۆنە کەسێ ئاواو ئاوا بکات" ئەو کەسەی هەڵەکەی کردبوو خۆی چاکدەکرد بێ ئەوەی بیشکێنێ و هەست و سۆز و کەرامەتی بریندار بکات لەناو خەڵکییدا.

موعاویەی کوڕی حەکەم دەڵێت: لەپشتی پێغەمبەری خواوە(ﷺ) نوێژم دەکرد، کەسێك پژمی، منیش وتم (یرحمك الله) هەمووان چاویان تێ بڕیم.

منیش وتم بۆ واسەیرم دەکەن؟ ئەوانیش بەلەپی دەستیان لەدەستەکەی تریان ئەدا، زانیم بۆ ئەوە وادەکەن کە بێدەنگ بم، منیش

Scanned by CamScanner

بێدەنگ بووم, دوای تەواو بوونی نوێژەکە پێغەمبەر(ﷺ) بەفیدای بم وەك باشترین و مامۆستا و ڕێنیشاندەر، نە تورەبوو لێم نە قسەی ناخۆشیی کرد بەرامبەرم، نە لێمی دا، تەنیا فەرمووی:" ئەمە نوێژە نابێت قسەی تێدا بکرێت ،بەڵکو تەنیا تەسبیح و تەکبیر و قورئانی تێدا دەخوێنرێت".

لەگەڵ ئەم هەموو کردەوە چاکانەی کە هەیبوو دەیفەرمو:"اللهم كما حسنت خَلْقِي فحُسِّنْ خُلُقِي".

واتا:خوای پەروەردگار چۆن شێوە و ڕوخسارمت جوان کردووە، ڕەوشتیشم جوان بکە.

ب- بەخشندەیی موحەمەدیی

بەخشندەیی پێغەمبەری خوا(ﷺ)کەم وێنەبووە، هیچ کاتێك دەستی نەناوە بەڕووی کەسەوە کە داوای کردبێت، جارێك پیاوێك داوای جل و بەرگی بەری دەکات، یەکسەر ئەچێتە ماڵەوە خۆی ئەگۆرێت و جل و بەرگەکەی ئەدات بەو پیاوەی داوای کردبوو، پیاوێك داوای ڕانە مەڕێکی لێکرد، ئەویش پێی بەخشی، پیاوەکە باوەڕی نەکرد ڕایکرد بۆلای کەس و کاری وتی: ئەی کەس و کارم باوەڕ بێنن بە موحەمەد، چونکە ئەو بەخشندەیە بەجۆرێك دەبەخشێت کە لە هەژاریی ناترسێت.

لەفەرمودەیەکدا کە لەبوخارییدا هاتووە، کە عبداللەی کوڕی عەباس دەفەرموێت: پێغەمبەری خوا بەخشندەو سەخییترین خەڵکیی بوو، بەزۆریی لە مانگی ڕەمەزاندا بەخشینی زیاتربوو.

Scanned by CamScanner

هەندێك نمونە لەبەخشندەیی پێغەمبەری خوا(ﷺ)

پێغەمبەر(ﷺ) هێندە ئاڵتوونی بەخشی بە عەباس کە لەتوانایدا نەبوو هەڵیبگرێت.

مەعوزی کوڕی عفرا هەندێك ترۆزیی و خورمای بۆ پێغەمبەر هێنا، ئەویش پڕبەدەستی خشلّ و ئاڵتونی بەدیاری پێدا.

پیاوێك هاتە خزمەتی و داوای هەندێك پێویستیی لێكرد، پێغەمبەر(ﷺ) بەکابرای فەرموو: "ئێستا هیچمان نییە، بڕۆ لەبازاڕ چی پێویستییت هەیە بیبە من پارەکەی ئەدەم".

ج- نەرمونیانیی موحەمەدیی

نەرمونیانی ئەوەیە لە کاتی توڕەبووندا دان بەخۆتدا بگری، لەم ڕووەوە پێغەمبەر(ﷺ) پێشەنگ بووە، ژیانی پڕە لە نمونەی زۆر جوان.

لە جەنگی ئوحوددا کە بێباوەڕان دانی پیرۆزی پێغەمبەریان شکاند، لەوکاتەدا دەستی بۆ ئاسمان بەرزکردەوە و دوعای کرد و فەرمووی: "خوایە لە قەومەکەم خۆشە بەڕاستی ئەوان نەزانن."

کاتێك کابرایەکی دەشتەکیی هاتوو یەخەی توند گرت، بەجۆرێك ئازاری ملی پێغەمبەری دا کە ملی پیرۆزی خەتێکی سووری تێدا دروست بوو، هاواری کردو وتی لەو ماڵەی خوا پێتی داوە باری ئەو دوو وشترەم بدەرێ، خۆ لەماڵی خۆت و باوکت پێمی نادەی، پەیامبەری خوا(ﷺ) نەرموونیانیی بەرانبەر نواند و فەرمووی: "ماڵەکە ماڵی خوایەو منیش بەندەی خوام، ئەی ئەعرابی تۆڵەی ئەو قسەیەت لێ دەکەمەوە، وتی: نە.

Scanned by CamScanner

فەرمووی: بۆچی؟ وتی: تۆ بەخراپە وەڵامی خراپە نادەیتەوە، پەیامبەر پێکەنی، پاشان فەرمانی کرد کە باری وشترێك جۆو باری وشترەکەی تری خورمای بدەنێ.

پێغەمبەر(ﷺ) لە ژیانیدا لە خزمەتکار و ئافرەتی نەداوە، ئەم پرسیارە لەخاتوو عائیشەی دایکی ئیمانداران کرا (خوا لێی ڕازی بێت)،ئەویش لە وەڵامدا فەرمووی: ئەگەر شتێکی حەرامکرا و نەبوایە، ئەوە مافی بۆ کەسەکە وەردەگرتەوە و پێی دەدایەوە، لێدانی هیچ شتێکی نەکردووە و بە دەستی لەکەسی نەداوە، تەنیا لە جیهاد لە پێناوی خوای گەورەدا نەبێ، هەرگیز لەخزمەتکار و ئافرەتی نەداوە.

ج- لێبوردەیی موحەمەدیی

لێبوردەیی چییە ؟وازهێنانی تۆڵەکردنەوەیە لەو کەسەی خراپەی کردووە بەرامبەرت لەکاتێکدا توانات هەبێت: لە ڕەوشتی پێغەمبەر(ﷺ) بووە، خوای پەروەردگار فەرمانی پێکردووە، لە قورئانی پیرۆزدا هاتووە دەفەرموێت:

﴿ خُذِ ٱلۡعَفۡوَ وَأۡمُرۡ بِٱلۡعُرۡفِ وَأَعۡرِضۡ عَنِ ٱلۡجَٰهِلِينَ ١٩٩ ﴾ (الأعراف).

واتا: دەست بگرە بە لێبوردەیی یەوە(چاوو پۆشی بکە) فەرمانیش بدە بە چاکە و چاکە کردن و ڕوو وەرگێڕە لە نەفامان و نەزانان واتە وازیان لێ بێنە.

پرسیار لە پێغەمبەر(ﷺ)کرا دەربارەی مانای ئەم ئایەتە، ئەویش فەرمووی:" لەخوای گەورە دەپرسم"،خوای پەروەردگاریش پێی فەرموو:

Scanned by CamScanner

ئەی موحەمەد خوای گەورە فەرمانت پێدەکات، هاتووچۆی ئەوانە بکەی کە تەرکی هاتوچۆیان کردوویت، ببەخشی بەوانەی کە پێت نابەخشن، لەوانە ببوریت کە ستەمت لێدەکەن.

پێغەمبەر(ﷺ) پەیڕەوی لە فەرمانی پەروەردگار کرد و دەبینن.

ئەگەر لە نێوان دوو کاردا بوایە، ئەوا کارە ئاسانەکەی هەڵدەبژارد، بەمەرجێك کارەکەی تر تاوان نەبوایە، ئەگەر تاوان و سەرپێچیی بوایە، ئەوا دوورترین کەس بوو لێیەوە.

لێبوردەیی ئەو لەوەدا دەبینین کاتێك "غورسی کوری حارث" ویستی پێغەمبەر(ﷺ)بکوژێت کاتێك لە بن دارێك خەوت بوو، کاتێك پێغەمبەر(ﷺ) بە خەبەر هاتەوە دەبینێ"غورسی کوری حارث "بەشمشێرێکەوە وەستاوە وتی: کێ تۆ ئەپارێزت؟، پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی:"خوای گەورە،"غورس کوری حارث "شمشێرەکەی لە دەست کەوتە خوارەوە، پێغەمبەر(ﷺ)شمشێرەکەی هەڵگرتەوە و فەرمووی:"کێ تۆ ئەتپارێزێ لە من؟" غورس ئەڵێت: تۆ بە لێبوردنت تۆڵەم لێ بکەرەوە، ئەویش وازی لێ لێهێنا و گەڕایەوە نێو قەومەکەی و وتی لای باشترینی خەڵکییە و هاتوومەتە لاتان.

لە کاتی فەتحی مەککە، کاتێك بەو هێز و دەسەڵاتەوە گەڕایەوە بۆ ئەو خاکەی کە لێوەی دەرکرابوو، ئەشکەنجە درابوو، بەدرۆزن و جادووگەر تۆمەتبارکرابوو، ئەو پیاوانە بە زەلیلیی لە بەردەمی وەستان و چاوەڕێی

Scanned by CamScanner

تۆڵەکردنەوە بوون، بەڵام پێشەوای مرۆڤایەتیی کە بەڕەحمەت بۆ جیهان نێردراوە فەرمووی:"

ئەی قورەیش چاوەڕێی چی دەکەن لەمن؟"هەموویان وتویان: برایەکی بەخشندەو برازایەکی بەخشندەی، ئەویش فەرمووی:"بڕۆن هەمووتان ئازادن". لە هەموو ئەو تاوانانە خۆش بوو کە دەرهەق بەخۆی و هاوەڵانی کرابوو.

لە کاتی گەڕانەوەی لە شەڕی تەبوك دووڕووەکان پلانی کوشتنیان دانا، کاتێك پلانەکەیان ئاشکرا بوو، پێغەمبەر (ﷺ)لێیان خۆش بوو. کاتێك هاوەڵانی پێیان وت: بۆ لێیان خۆش دەبیت؟ فەرمووی:" ئەترسم خەڵکیی بڵێن موحەمەد هاوەڵانی دەکوژێت.

بێباوەڕان پێیان دەوت "مذمم"واتە زەمکراو، چونکە موحەممەد بەواتای سوپاس کراوە، هاوەڵان زۆر نارەحەت بوون بەم بێ ئەدەبییەی بێباوەڕان،ئەویش دەیفەرموو:" وازییان لێ بێنن ئەوان قسە بە زەمکراو دەڵێن من ناوم سوپاسکراوە".

د- ئازایەتیی موحەممەد

پێغەمبەر(ﷺ) نمونە بووە لە ئازایەتییدا، بەجۆرێك لە هیچ کار و هەنگاوێك کە ناوێتی نەترساوە، خوای پەروەردگار لەقورئانی پیرۆزدا فەرمانی پێکردووە کە بەتەنیا خۆی بجەنگێ:

﴿ فَقَٰتِلۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفۡسَكَۚ وَحَرِّضِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ ﴾ (النساء).

Scanned by CamScanner

واتا:ئەی موحەممەد(ﷺ) لەپێناوی خوادا بجەنگێ تۆ تەنیا ئەرکی خۆت لێ داواکراوە(یا تۆ تەنیا ئەرکی خۆتت لەسەرە) هانی بڕوادارنیش بدە(بۆ جیهاد).

هەندێك لە وێنەی ئازایەتی و چاونەترسیی لە ژیانی پێغەمبەر(ﷺ)

ئیمامی عەلیی کوڕی ئەبی تالیب کە پاڵەوانی ئیسلامە، ئاوا وەسفی پێغەمبەری خوادەکات:

کاتێك لە شەڕی ئوحود موسڵمانان تووشی ئەو شکستە بوون، بەهۆی ئەوەی فەرمانی ئەویان شکاند، پێغەمبەر(ﷺ)وەکو شاخێك لە ورە و غیرەت راوەستا شەڕی کرد تا موسڵمانان لە دەوری کۆبوونەوە، بێباوەڕان نەیان توانی لەوە زیاتر بچنە پێشەوە و هێرشەکەیان ڕاگرت.

لە رۆژی حونەین کاتێك موسڵمان شکان و هەڵهاتن، پێغەمبەر(ﷺ) تەنیا پشتی هەڵنەکرد، بەڵکو بە دەنگی بەرز هاواری دەکردو دەیفەرموو:"من پێغەمبەرم و درۆناکەم...من کوڕی نەوەی عەبدولموتەلیبم". لەناو مەیدانی جەنگەوە دەیفەرموو:"بۆ بەندەکانی خوا، بۆ بەندەکانی خودا"، کاتێك موسڵمان گوێیان لە دەنگی پێغەمبەر بوو گەڕانەوە و شەڕیان کرد و سەرکەوتووبوون.

هـ- ئارامگریی موحەممەدیی

ئارامگری، ڕاهێنانی دەروونە لەسەر گوێڕایەڵیی پەروەردگار کە لێی دوور نەکەوێتەوە، خۆی بەدوور بگرێت لەسەرپێچیی پەروەردگار،

Scanned by CamScanner

پێغەمبەر(ﷺ) بەدرێژایی کاروانی بانگەوازی ئەو بیست و سێ ساڵە، نموونەیەکی پڕاوپڕبووە لە ئارامگری.

چەند نموونەیەك لەژیانی پێشەوای مرۆڤایەتیی

ئارامگریی پێغەمبەر(ﷺ) لەسەر ئازار و ئەشکەنجەی قورەیش لە پێش کۆچکردنی بۆ مەدینە، ئارامگربوو بەرامبەر بوختان و جنێو و سوکایەتی پێکردنی، جارێك کە پیسایی وشتریان کرد بەسەریدا کاتێك ئەو نوێژی ئەکرد لە حەرەمی مەککەی پیرۆزدا، ئارامگربوو بەرامبەر بەو بوهتانەی جارێك ئەیانوت شێتە، جارێك ئەیانوت شاعیرە، کاهینە، یاخود ئەشکەنجەی هاوەڵانیان ئەدا یان دووریان خستنەوە بۆ شیووی ئەبی تالیب و گەمارۆیان خستەسەریان، یان هەوڵی تیرۆرکردنیان دا و چەند کەسێکیان بۆ نارد شەهیدی بکەن، بەلاًم خوای گەورە پاراستی و سەلامەت بوو.

ئارامگربوو کاتێك خاتوو خەدیجەی هاوسەری کۆچی دوایی کرد، ئەو هاوسەرەی کە بەسۆز بوو بەرامبەری کاتێك هەموو دونیا بێباوەڕ بوو ئەو باوەڕی پێیکرد، کاتێك خەڵکیی دەریانکرد ئەو گرتیە خۆی، کاتێك خەڵکیی لێیان گرتەوە ئەو پێی دەبەخشی، کاتێك خەڵکیی تۆمەتی بۆ دروست دەکرد، ئەو پشتی دەگرت, کاتێك لە سەختترین کاتدا خاتوو خەدیجە کۆچی دوایی کرد، پێغەمبەر(ﷺ) ئارامی گرت و بە لەدەستدانی

Scanned by CamScanner

ورەی نەڕووخا و هیچ کاری نەکردە سەر تواناکانی، بەڵکو تەنیا ئارمگر بوو بە لەدەستدانی.

ئارامگربوو لە هەموو شەڕەکانی بەدر و ئوحود و خەندەق و فەتحی مەککە و حونەین و تائیف، کاتێك ڕووبەڕووی شەڕێك بوویەوە، لە تەبوك نەترسا نەشکستی هێنا و نەشکا، جگە لە سەپەرشتی کردنی چەندین سریە و بۆ ماوەی دە ساڵ لەم شەڕ بۆ ئەو شەڕی تر، ئەی ئەوە چ ئارامگرییەکە، مەگەر ئەمە گەورەترین ئارامگرییەك نییە؟

ئارامگریی لەسەر برسێتی، پێغەمبەر(ﷺ)هەتا لەدنیاش دەرچوو ڕۆژێك نەبووە دوو ژەم کولێرەی جۆی خواردبێت، ئەیتوانی داوا لەخوای پەروەردگار بکات هەموو ناز و نیعمەتی دنیا بخاتە بەردەستی، بەڵام خۆشییەکانی بەهەشتی هەڵبژارد.

سۆزی موحەمەدیی

پێغەمبەر(ﷺ) سۆزی خەڵکانی بەهێز و بەتوانای هەبوو نەك سۆزی خەڵکانی لاواز و بێ دەسەلآت، بە باوەڕ بە پاداشتی خوایی مومارەسەی دەکرد و بەشێك بوو لەسروشتی.

پەروەردگار لەبارەی ڕەحم و سۆزیەوە بەرامبەر هەموو خەڵکیی ئەفەرموێ:

﴿ وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا رَحۡمَةٗ لِّلۡعَٰلَمِينَ ١٠٧ ﴾ (الأنبياء).

واتا: بەراستی تۆمان ناردووە بە ڕەحمەت بۆ هەموو خەڵکی.

Scanned by CamScanner

لـه بـارەی ڕەحمـەتی تایبـەت بەرامبـەر بـاوەڕداران، خـوای گـەورە دەفەرموێت: ﴿ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾ ﴾ (الأحزاب).

واتا: بە بەزەیی یە بەئیمانداران.

لە دوای ئەوەی لەمەککە ئازاری زۆر درا، ڕۆیشت بۆ تائیف، لەوێیش بەناشیرینترین شێوە کەوتنە بەردە باران کردنی هەتا خوێن بەقاچی پیرۆزیدا هاتە خوارەوە، پێغەمبەر(ﷺ)شەکوای حاڵی خۆی کرد بۆ پەروەردگار و فەرمووی: "خوایە لاوازی و بێ چارەیی و بێ توانایی بەرامبەر خەڵك دەهێنمە لای تۆ، جوبرئیل (علیه السلام) دابەزی و فەرمووی: (ئەی موحەمەد، ئەگەر بتەوێ ئەو دوو شاخە دێنمەوە یەك و لاناویان دەبەم. پێغەمبەری ڕەحمەت و بەسۆز فەرمووی: "نەخێر، بەڵکو لە نەوەی ئەمان کەسانێك بێنە دنیاوە خوا پەرست و یەکتا پەرست بن".

پێشبینییەکەی ڕاست دەرچوو، لە نەوەی ئەمان کەسانی خواپەرست و یەکتاپەرست هاتنە ناو ئایینی ئیسلامەوە.

پێغەمبەر(ﷺ) تەنانەت بەرامبەر بەوانەشی کە شەڕی لەگەڵ دەکردن بەڕەحم و میهرەبان بوو، بۆیە هەموو جارێك ئامۆژگاریی سوپاکەی دەکردو دەیفەرموو: "شەڕ لەگەڵ کەسێك مەکەن کە شەڕی نەکردووە لەگەڵتان، ژن مەکوژن، منداڵ و پیاوی بەتەمەن مەکوژن، داری خورما و کشتوکاڵ مەسوتێنن، ئیهانە بەلاشەی کوژراوەکان مەکەن".

لە فەرمودەیەکدا کە ئیمامی بوخاریی لە ئەنەسەوە دەگێڕێتەوە، کە لاوێکی جولەکە خزمەتی پێغەمبەر(ﷺ)ئەکرد، ئەم لاوە نەخۆش کەوت،

Scanned by CamScanner

پەیامبەر چوو بۆ سەردانی و پێی فەرموو: "موسڵمان ببە"، لاوەکە سەیری باوکی کرد، ئەویش وتی بەقسەی ئەبا قاسم بکە، لاوەکە موسڵمان بوو، پێغەمبەر(ﷺ) چووە دەرەوە و فەرمووی: "سوپاس بۆ ئەو خودایەی ڕزگاری کرد لەئاگر".

پێغەمبەر(ﷺ) ئامۆژگاریی کردووین بەرامبەر کەسانی کەمدەست و بێدەراتان باش بین، لە بارەی ئەو کەسانەی دایک یان باوکیان ئەمرێت فەرمویەتی: "باشترین ماڵێک، ئەوەیە کە هەتیوێکی ڕێزگیراوی تێدا هەبێ".

لە بارەی ئافرەتانەوە فەرمویەتی: "لەگەڵ ئافرەتاندا باش مامەڵە بکەن"، تەنانەت لە کۆتا وتاری ماڵئاواییدا فەرمووی: "لەگەڵ ئافرەتاندا باش بن".

پێغەمبەر(ﷺ) لە سۆز و ڕەحمەتی دەربارەی ئوممەتەکەی ئەم ئایەتەی دووبارە دەکردەوە کە خوای پەروەردگار دەربارەی ئیبراهیمی پەیامبەر(علیه السلام) فەرمویەتی:

﴿ رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِۖ فَمَن تَبِعَنِى فَإِنَّهُۥ مِنِّىۖ وَمَنْ عَصَانِى فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾ ﴾ (إبراهيم).

واتا: ئەی پەروەردگارم بێگومان ئەو بتانە زۆر لە خەڵکیان گومڕا کردووە(و لایان دان لەڕێگەی ڕاست) جا هەر کەسێ (لەڕۆڵەکانم) شوێنی من کەوت ئەوە بێگومان لە منە هەرکەسیش سەرپێچی کردم ئەوە بێگومان تۆ لێبوردەی میهرەبانی.

Scanned by CamScanner

یـان ئـەو ئایەتـەی دەربـارەی عیسـا (علیـە السـلام) و قەومەکـەی دەوتەوە: ﴿ إِن تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۖ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ ﴾ (المائدة).

واتا: ئەگەر سزایان بدەیت، ئـەوە بێگومـان بەنـدەی خـۆتن وە ئەگـەر لێشیان خۆش ببی ئەوە بێگومان تەنیا خۆتی بەدەستەلاتی کاردروست.

پاشـان دەسـتی بـەرزکردەوە فـەرمووی :"اللـهم أمـتي أمـتي"، واتـا: دەستی کردە گریان و فەرمووی: خوایە گیـان ئوممەتەکـەم ئوممەتەکـەم.
خوای پەروەردگار زانایە بەهـەموو کاریـك، فـەرمانی بـە جوبرەئیـل دا کـە پرسـیاری لێبکـات دەربـارەی گریانەکـەی ،جوبرەئیـل هاتـە خزمـەتی و فـەرمووی: بۆچـی دەگریـت؟ پێغەمبـەر(ﷺ) هۆکـاری گریانەکـەی پـێ فەرموو.

پەروەردگار جوبرەئیلی ناردەوەو فەرمووی بە موحەمەد ڕابگەێنە، کە ئێمە لە بارەی ئوممەتەکەیەوە بەدڵی ئەو دەکەین.

ئەمەکداریی موحەمەدیی

پێغەمبـەر(ﷺ) زۆر بـەوەفابوو، بـەوەفابوو بەرامبـەر بەپـەروەردگار، بـەوەفابوو بەرامبـەر بـەو کەسـەی بـەخێوی کـرد، بـەوەفا بـوو بەرامبـەر بەهاوسەرەکانی، بەوەفابوو بەرامبەر بەهاوەڵەکانی، بەوەفا بوو بەرامبـەر هەموو دروستکراوەکان.

خاتوو عائیشە (خوا لێی ڕازی بێت)ئەڵێ: شەوان ئەوەندە شەو نوێـژی ئەکرد هەتا پێکانی ئاوسان، منیش پـێم وت بـۆ بـەو جـۆرە خـۆت مانـدوو

Scanned by CamScanner

دەکەی، مەگەر پەروەردگار لە تاوانی پاش و پێشت خۆش نەبووە؟ پێغەمبەر(ﷺ) پێمی فەرموو: ئەی نابێت بەندەیەکی سوپاس گوزاربم.

ڕۆژێك لە مەدینەدا پیرەژنێك هاتە خزمەتی، پێغەمبەر(ﷺ) لەبەر پێی هەڵسا و پێشوازییەکی زۆر گەرم و گوڕی لێکرد، عەباکەی خۆی بۆ ڕاخست، کە ڕۆیشت خاتوو عائیشە ئەفەرمویت لێم پرسی هۆکاری ئەو هەموو ڕێز و گەرم و گوڕییەت چی بوو لەو پیرەژنە؟ پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی:" ئەو کاتەی خەدیجە مابوو سەردانی دەکردین".

لە نێوان ژوورەکەی و مینبەرەکەیدا چەند مەترێك بوو، کە ڕۆژانە هەنگاوی لەسەر دەنا و نوێژی لەسەر دەکرد، ئەو چەند مەترەی زۆر خۆش دەویست، چونکە هەنگاوی دەنا بۆ نوێژ، خۆی دەیفەرموو نوێژ نوری چاوەکانمە، ئەو چەند مەترەی نێوان ژوورەکەی و مینبەرەکەی زۆر خۆش دەویست و ڕێزی لێناو دەربارەی فەرمووی:" ما بين منبري و بيتي روضة من رياض الجنة "

واتا: لەنێوان مینبەرو ماڵەکەمدا باخچەیەکە لە باخچەکانی بەهەشت.

ئەم چیرۆك و بەسەرهاتانە لە باشترین کات بۆ منداڵەکەت بگێڕەوە، بۆ نموونە بەر لە خەوتنی کاتێك گڵۆپەکانت کوژاندۆتەوە، یاخود کاتێك کە ئەو حەز بە گوێگرتن بکات.

ئەگەر دایك و باوك خۆیان توانای ئەم باسانەیان نەبوو، واباشە کاتێك چوون بۆ گەشتێك بەشریت لەناو سەیارەکە لێی بدەن، لەسەر پەروەردەکردنی منداڵەکانمان بەئاکار و ڕەوشتی پێغەمبەر(ﷺ) تووشی

Scanned by CamScanner

گرفتێك دەبین، ئەویش ئەوەیە منداڵەكەت لە ناو كۆمەڵگە پێچەوانەی ئەم ڕەوشتانە دەبینێ، سەیر دەكات خزمەكانی درۆ ئەكەن، فێڵ ئەكەن، خۆیان بە گەورە دەزانن ، ناو و ناتۆرە بەیەك ئەڵێن، لە هەمووشی خراپتر، ئەوەیە خزم و كەس و كار تۆ بەلاواز و گێل دەزانن كە پابەندی بەو ئاكار و ڕەوشتە جوانانەوە، ئەمەش ئەبێتە هۆی ئەوەی كە منداڵەكان تووشی تێكشان بن و گلەیی لە باوانیان بكەن لەسەر پەروەردەكردنیان لەسەرئەم ئاكار و ڕەوشتانە كە ئەمان لە زەمەنێكدا ئەژین ڕەوشت بەهای نییە، نووسەری ئەم نامیلكەیە ئاگادارت دەكاتەوە كە تووشی هەستی تێكشان نەبیت، چونكە ئەمە دەرگایەكە لە دەرگاكانی هاتنە ژوورەوەی شەیتان، ئەوەی منالەكان دەیكەن ئەو ڕاستە بە بەلگەی ئەوەی پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێت:"نزیكترین كەستان لە قیامەتدا لە منەوە، خاوەن ئاكار و ڕەوشتە جوانەكانە، ئەگەر ئێمە لەبەر ڕەزامەندیی خوای گەورە فێری ڕەوشتی جوانیان بكەین، ئەوا پەروەردگار خۆی ڕێگایان نیشان ئەدات، لە كۆتاییشدا سەركەوتن هەر بۆ ئەمانە ئەگەر لەم دنیاش نەبێت لە قیامەتدا سەركەوتوو و سەرفراز دەبن.

منداڵ وا پەروەردە بكە كاتێك كاری هەڵە و چەوت و ناشیرینی بینیی بەخۆی بڵێ من لەسەر هەقم و ئەوان هەڵەن، لەسەرمە پابەندبم بەڕەوشتی جوانی خۆمەوە، ڕۆژێك ئەبێت ئەوان بێنە سەر ڕێگای من، هەروەك چۆن پێشەوای مرۆڤایەتیی بە تەنیا خۆی موسڵمان بوو لەسەر ئەم گۆی زەوییەدا، ئەگەر ئەوانیش نەهاتنە سەر ئەم ڕێگایە، ئەوا من إن شاء الله

Scanned by CamScanner

ئەچمە بەهەشتەوە، وا باشترە کە من هاوکاریان بم بۆ دۆزینەوەی هاوڕێی باشی وەك خۆیان، تاوەکو خۆیان بە نامۆ نەزانن.

هەمیشە دوعات لەبیر بێت بۆیان، بڵێ: خوایە هیدایەتی منداڵەکانم و منداڵی موسڵمانان بدە بۆ باشترین کار و کردەوەی چاك، جگە لە تۆ کەس ناتوانێ هیدایەتیان بدات، خراپەکانیان بسڕەوە جگە لە خۆت کەس لەسەریان لانادات.

قۆناغی نێوان چواردە ساڵ بۆ شانزە ساڵ

واباشە لەم تەمەنەدا دایك و باوك لە پشووی هاوینەدا بۆ هاندانی منداڵەکان پێشبڕکێ دروست بکەن لە نێوان منداڵەکان و خزمەکانیان، یان هاوسێ و هاوڕێکانی قوتابخانەی لەسەر ئەوەی کێ ئەتوانێ شتێکی کورت و پوخت لەسەر ژیانامەی پێغەمبەر(ﷺ)بنوسێ.

بۆ نمونە لەسەر ئەم بابەتانەی خوارەوە:

- ڕووداوەکانی پێش لەدایك بوونی پێغەمبەر(ﷺ).
- ڕووداوی فیل.
- عبداللەی باوکی، ئامینەی دایکی.
- منداڵیی و مێرد منداڵی.
- تەمەنی گەنجی و هاوسەرگیریی لەگەڵ خاتوو خەدیجە (ڕەزای خوای لەسەر بێت).
- پەیوەندیی لەگەڵ هاوسەرەکانی.

Scanned by CamScanner

- پەیوەندیی لەگەڵ کچەکانی بەتایبەت فاتیمە.

- پەیوەندیی پێغەمبەر(ﷺ)بەهاوەڵانەوە و خۆشەویستیی ئەم بۆ هاوەڵان و خۆشەویستیی هاوەڵان بۆ ئەو.

- موعجیزەکان پێش و پاشی دابەزینی وەحی.

بەم هۆیەوە دەست دەکەن بەخوێندنەوە، بەمەش زۆرتر لەیادەوەرییاندا دەمێنێتەوە، چونکە ئەوان زۆر هەوڵ ئەدەن بۆ گەڕان بەدوای کۆکردنەوی زانیارییدا، کۆی دەکەن و ڕێکی دەخەن و دەینووسنەوە و پاکنووسی دەکەن بەشێوەیەکی ڕێکو پێك.

وا باشە دیاری و پاداشت بدرێت بەباشترین کەسیان کە نووسینەکەی ئامادە کردووە، دیارییەکەش ئەو شتە بێت کە خۆی حەزی پێدەکات.

❁ ❁ ❁

Scanned by CamScanner

چۆن خۆشەویستیی خۆمان بپێوین بەرامبەر بە پێغەمبەر(ﷺ)؟

پێویستە ڕۆڵەکانمان لەم قۆناغەدا فێربن خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ) پێویستیی بە بەڵگەیە، ئەوەندە بەس نییە بڵێین خۆشمان دەوێ ، بەڵکو پێویستە لە کردار و هەڵسوکەوتیاندا دەرکەوێ.

ئەمەش هەندێك پرسیارە کە یارمەتیت ئەدات بزانی تاچەندە پێغەمبەر(ﷺ)یان خوش دەوێت:

١- ئایە زۆر سەلاوات لە دیداری ئەدەین؟

ئەگەر کەسێکی خۆش بوێت، ئەوا لە بیری ناکات و هەمیشە لە یادی دەبێت و دوعای بۆ دەکات (ئیمامی ئیبن قەییم لەم بارەوە دەڵێت: بەندە هەرچەندە زۆر یادی خۆشەویست بکات و چاکەکانی لەدڵیدا ئامادەبی هەبێ، خۆشەویستی و تامەزرۆیی بۆی زیاتر ئەبێ ، بەلام گەر یاد و ئامادەیی لەدڵیدا نەبێ و چاکەکانی پێ نەزانێ، خۆشەویستیی لە دڵیدا کەم دەبێ.

٢- ژیاننامەکەیت خوێندۆتەوە؟

کەسێکت خۆش بوێت، تامەزرۆی ئەبی بزانیت چۆن ژیاوە و چی کردووە؟.

٣-ئایە پەیامەکەی شارەزایت؟

کەسێکت خۆش بوێت، دەبێت زۆر تامەزرۆ بی بزانیت وتە و بیر و بۆچوونەکانی چین؟.

٤- ئایە سوونەتەکانی جێبەجێ دەکەی؟

Scanned by CamScanner

کەسێکت خۆش بوێت، دەبێت شوێن پێکانی هەڵبگریت.

٥-ئایە سەردانی مەدینەی پیرۆزت کردووە؟

کەسێکت خۆش بوێت تامەزرۆی بینینی ئەو شوێنەی کە تێدا ژیاوە و هەنگاو بنێی بەسەر شوێن پێکانیدا.

٦-ئایە ئال و بەیتی بەڕێزی و هاوەڵانی و شوێنکەوتووانیت خۆش دەوێت؟ چونکە کەسێکت خۆش بوێت ئەوانەشت خۆش دەوێت کە ئەویان خۆش دەوێت.

٧-ئایە قسەت بۆ ئەوانە کردووە کە هیچ لەبارەیەوە نازانن؟

گەر کەسێکت خۆش بوێت، حەز دەکەیت بۆ کەسانی تری باس بکەیت.

٨-گەر کێشەیەکت هەبوو ڕازییت بەفەرمانەکانی ئەو کێشەکەت چارەسەر بکرێت؟

گەر کەسێکت خۆش بوێت، ڕازیی دەبیت بەفەرمانەکانی هەرچی بێت، بیهێنە بەرچاوت گەر ئەو خۆشەویستە پێغەمبەر(ﷺ) بێت کە هیچی نەفەرمووە مەگەر بەنیگای پەروەردگاری نەبێت.

گەر وەڵامی ئەم پرسیارانەی بە "بەڵێ"دایەوە، ئەوە بزانە کە خۆشیان دەوێت، بەڵام هەندێك وەڵامیان بە "نەخێر"بوو،ئەوە پێویستە بەخویاندا بچنەوە.

گەر هەموو وەڵامەکانیان "بەڵێ"بوو تامەزرۆی دیداری پێغەمبەر(ﷺ) بوون، لە دنیادا ببیبنن، ئەوا ئەم چیرۆکەیان بۆ بگێڕەوە:

Scanned by CamScanner

جارێك قوتابییەك دێتە لای مامۆستاكەی، پێی ئەڵێت مامۆستا ئەزانم تۆ لەخەوندا بە دیداری پێغەمبەر(ﷺ) شاد دەبیت، مامۆستاكەش وتی بەڵێ ڕاستە، قوتابییەكە بە مامۆستاكەی وت فێرم بكە چۆن بەدیداری شادبم، من زۆر تامەزرۆم ببینم، مامۆستاكە پێی وت: بۆ نانی ئێوارە میوانی من بە، تا فێرت بكەم چۆن شاد بیت بەدیداری؟

قوتابییەكە بۆ نانی ئێوارە چووە خزمەت مامۆستاكەی و ئەویش خواردنێكی بۆ ئامادەكرد كە زۆر سوێربوو، نەیهێشت قوتابییەكە هیچ ئاوێك بخواتەوە ،مامۆستا سوور بوو لەسەر ئەوەی كە زۆر لەو خواردنە سوێرە بخوات، پاشان پێی وت بخەوە بەیانی پێت ئەڵێم چۆن خەو بە پێغەمبەر(ﷺ) دەبینی، بۆ بەیانیی مامۆستاكە بە قوتابیەكەی وت: ئێستا فێرت دەكەم كە چۆن خەوی پێوە دەبینی، بەس پێم بڵێ ئەم شەو خەوت بەهیچ شتێكەوە بینی؟ قوتابیەكە وتی بەڵێ، وتی بە چییەوە؟وتی بینیم باران دەباری، چەمەكان ئاویان پیدا دەڕۆشت، دەریاكان دەڕۆشتن، مامۆستاكە پێی وت: نیەتەكەت ڕاست بوو بۆیە خەوت بەئاوەوە بینی، ئەگەر بەڕاستی پێغەمبەرت خۆش بوێت، ئەوا خەوی پێوە دەبینی.

یەكێك لەكارە زۆر گرنگەكان، ئەوەیە بۆیانی ڕوون بكەینەوە جیاوازیی بكەین لەنێوان خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ)و ئەوەی لەسنوری مرۆڤ دەری بكەین (مافی خوایەتیی پێ دان).

Scanned by CamScanner

ئەوەی ئەیەوێت خوای پەروەردگار ڕازیی بکات بەخۆشەویستی پێغەمبەر(ﷺ)، ئەوە دەبێت بەو شێوەیەی کە خوای گەورە و پێغەمبەر دەیەوێت نەك ئەوەی هەواو هەوەسی خۆمان حەزی پێدەکات.

لەو ڕوانگەوە خۆشمان بوێت کە خۆشەویستیی ئەو عیبادەتە، عیبادەتیش ئەبێت تەنیا لەبەر ڕەزامەندیی خوای گەورە بێت، لەسەر ڕێبازی خوای گەورە بێت، لەم دوو مەرجە دەرچوویت، ئەوا ئەبێتە داهێنراو، ئەدرێتە بەنێوچاوی خاوەنەکەیدا، خوای پەروەردگاری ئاییی ئیسلامی تەواو کامڵ کردووە و دەفەرموێت:

﴿ ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗاۚ ﴾ (المائدة).

واتا: ئەمڕۆ ئایینەکەتانم تەواو(کامل)کردوە بۆتان و چاکە و بەهرەی خۆم بەتەواوی ڕشتووە بەسەرتاندا و ڕازی بووم کە ئیسلام ئایینتان بێت.

ئایینی ئیسلام هیچ شتێکی بەجێ نەهێشتەوە، هەمووی باسکردووە، ئەگەر ڕەزامەندیی خوای گەورەمان مەبەستە نابێت هەر لە خۆمانەوە بیگۆڕین، هیچ کەسێك بەقەد هاوەڵان پێغەمبەری خوایان خۆش نەویستووە، بەڵام نەچوون کارێك بکەن سنور ببەزێنن، پێغەمبەر(ﷺ)خۆی فەرمویەتی:"وەکو شوێنکەوتووانی عیسای کوڕی مەریەم (علیه السلام) زیادەڕەویی مەکەن، من تەنیا بەندەی خواو پەیامبەری خوام".

Scanned by CamScanner

جارێك پیاوێك هاتە خزمەت پێغەمبەر(ﷺ) لە کاتی قسەکردندا وتی: ئەگەر خوا و تۆ ویستتان لەسەری بێت. پێغەمبەر(ﷺ) پێی فەرموو:"من دەکەیتە هاوشانی خوای گەورە، بەڵکو بڵێ: ئەگەر خوای گەورە ویستی لەسەربێت".

لە خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ) نابێت زۆر زیادەڕەویی بکەین و بیخەینەسەر و توانا و دەسەڵاتی پەروەردگار، پێویستە ئێمە مامناوەندبین، کە ئەوەش پەیڕەوی سوونەتە.

ئەبێت ئێمە منداڵەکانمان فێر بکەین کە نابێت هانا و هاوار بۆ پێغەمبەر(ﷺ)ببەین، دوای مردنیش نابێت داوا لەو بکەین، چونکە ئەو مردووە و هیچی بەدەست نییە، ناش بێت کە چووینە خزمەت گۆڕی پیرۆزی دەنگ بەرز بکەینەوە، خوای گەورە لەو بارەوە دەفەرموێت:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَرۡفَعُوٓاْ أَصۡوَٰتَكُمۡ فَوۡقَ صَوۡتِ ٱلنَّبِيِّ وَلَا تَجۡهَرُواْ لَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ كَجَهۡرِ بَعۡضِكُمۡ لِبَعۡضٍ أَن تَحۡبَطَ أَعۡمَٰلُكُمۡ وَأَنتُمۡ لَا تَشۡعُرُونَ ۝٢ ﴾ (الحجرات).

واتا: ئەی ئەو کەسەی باوەڕتان هێناوە دەنگتان بەرز مەکەنەوە بەسەر دەنگی پێغەمبەردا(ﷺ) وە بە دەنگی بەرز قسەی لەگەڵ مەکەن وەك دەنگ بەرزکردنەوەتان لەگەڵ یەکتری نەوەکو کردەوەکانتان بەتاڵ بێتەوە خۆشتان هەستی پێ نەکەن.

نابێت ڕووبکەینە گۆڕی پیرۆزی و دوعا بکەین، واڕاستترە کە ڕووبکەینە قیبلە و ئینجا دوعا بکەین، هەرچی ڕێدراوە لە قسە و گوفتاردا،

Scanned by CamScanner

ئەوە ئێمەش گۆڕەکەی دەبینین و سەلامی لێ دەکەین، سڵاواتی زۆر ئەدەین لە دیداری.

ئاگاداری ئەم فەرمودە لاوازو هەڵبەستراوانەبن کە لەناو خەڵکییدا زۆر بڵاوە،لەوانە:

((من حج البيت ولم يزرني فقد جفاني))

((من زارني بعد موتي فكأنما زارني في حياتي))

((ليلة أسري بي رأيت على العرش مكتوبا : لا إله إلا الله محمد رسول الله)).

لە ئەزموونیی دایکانەوە:

ئافرەتێك ئەڵێت من باسی ژیاننامەی پێغەمبەر(ﷺ) بۆ منداڵەکەم دەکرد کە ئەو تەمەنی زۆر کەم بوو، کە تەمەنی بوو بە دە ساڵ خوای گەورە بۆی ڕەخساندین سەردانی گۆڕی پیرۆزی پێغەمبەر(ﷺ)مان کرد، کاتێك گەڕاینەوە منداڵەکەم پێی وتم من پێغەمبەری خوام زۆر خۆشدەوێت، ئاواتە خوازم لە بەهەشتدا بەدیداری شاد بم، بەس حەزناکەم ڕیشی هەبێت، حەز ئەکەم بێ ڕیش بیبینم، پێویست بوو دایکەکە جوان مامەڵە بکات و وتی کوڕی شیرینم من دڵنیام بیبینی زۆر خۆشتدەوێ ڕیشی هەبێ یان نە، منداڵەکە سوور بوو لەسەر قسەکەی دایکی، پێی وت: ئایا دەزانی بۆچی پەیامبەر خزمەتی ڕیشی دەکرد؟ وتی: نە. وتی: لەبەر ئەوەی جولەکە ڕیش ئەتاشن و سمێڵ ئەهێڵنەوە، بۆیە پێغەمبەر(ﷺ)پێچەوانەی ئەوانی کردووە، بۆیە کوڕی شیرینم تۆ ئەتەوێ

Scanned by CamScanner

خۆمان بەجولەکە بچوێنین؟! خێرا وتی نا، نا نا هاواری کرد و وتی هیچ کاتێك نامەوێ لەوان بچم، منداڵەکەم ئیتر ئەو بابەتەی دووبارە نەکردەوە.

دایکێکی تر ئەڵێت: گیرم خواردبوو بەدەست هاورێ و منداڵانی دراوسێکانمان، ئەوان باش پەروەردە نەکرابوون، نەیدەویست لە هاورێکانی دوور بخاتەوە، بۆیە دایکەکە بڕیاری دا لەپشووی هاویندا هاوەڵەکانی منداڵەکەی دەعوەت بکات بۆ ئەو یارییانەی کە هەیان بوو، کە تەواو بوون لەیاری کردن، هەندێك میوەو شەربەت و کێکی بۆ هێنان و دانیشت لەگەڵیان باسی چیرۆکی پێغەمبەر(ﷺ) بۆ کردن و یەکێك لە ڕەوشتە جوانەکانی بۆ باس دەکردن و منداڵەکان زۆرجار قسەکەیان پێ دەبڕی، ئەویش گوێی لێدەگرتن و دواتر چیرۆکەکەی بۆ تەواو دەکردن، تاکۆتایی پشوی هاوین تەواو بوو چەند جارێك ئەوەی دووبارە کردەوە، سەیری کرد هەموویان ڕەوشت و هەڵسوکەوتیان گۆڕاوە بەهۆی بەسەرهاتەکانی پێغەمبەرەوە(ﷺ).

دایکێکی تر ئەڵێت: هەموو جارێك منداڵەکانم کۆدەکردەوە باسی ڕەوشتی پێغەمبەر(ﷺ) دەکرد بۆیان کە ڕەوشتی چۆن بوو؟ چۆن بیری دەکردەوە؟ چۆن چارەسەری کێشەکانی دەکرد؟ بە شێواز و ڕێگای جۆرا و جۆر هەتا دڵنیا بووم چاك تێگەشتوون، دوای ئەوە هەرکەسێکیان بکەوتایەتە کێشەیەکەوە کۆمدەکردنەوەو لێیم دەپرسین: پێغەمبەر(ﷺ)چۆن ئەم کێشەی چارەسەر دەکرد؟

Scanned by CamScanner

دواتـر پاداشـتی ئـەوەیانم دەکـرد کـە جـوانترین پێشـنیاری پێشـکەش دەکرد، فێـری دەکـردن لـە ژیانـدا چـۆن بـە شـێوازێکی کـرداری و نـوێ هیدایەتی پێغەمبەر(ﷺ)جێبەجێ بکەن هـەتا ڕابـێن کـە گـەورەش بـوون هەر وابن و بتوانن لە چارەسەرکردنی کێشەکانیاندا هاوکاریی یەکتر بکەن.

لەکۆتاییدا:

ئـەم چارەسـەرەی کـە خسـتوومەتەڕوو، ئومێـدی ئـەوەم هەیـە خـوای گەورە بیکاتە جێگای سـوود، تـەنیا خـاڵێکی دەستپێکردنە و دایکـان و باوکان و پەروەردەکاران لێیـەوە دەسـت پێدەکـەن تـاوەکو منداڵـەکانیان هان بدەن و پشتگیری بکەن بۆ خۆشویستنی پەیامبەر(ﷺ) ئەمە و دوای دڵنیا بوونەوە لە ڕاستیی ئـەوەی ئـەیڵێن هـەروەك دەکرێـت هـەمان ڕێگـە بگرێتەبەر بۆ چاندنی خۆشویستنی هـاوەڵانی (ڕەزای خوایـان لەسـەربێت) لە دڵی منداڵـەکانمان، سـەرکەوتن بـەخوای گەورەیـە، سـوپاس بـۆ خـوای پەروەردگار.

❁ ❁ ❁

Scanned by CamScanner

سەرچاوەكان

١- فضيلة الشيخ محمد حسان. الشفاعة: خطبة مكتوبة، ومتاحة على موقع www.alminbar.com

٢- فضيلة الشيخ محمد صالح المنجد. لماذا نحب رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ درس مسجل على موقع www.islamway.com

٣ - سعيد عبد العظيم.خير الكلام في الصلاة والسلام على رسول الله صلى الله عليه وسلم، الإسكندرية: دارالإيمان،٢٠٠١.

٤-علاء داود. كيف نعلم أبناءنا حب الرسول؟ مقال في باب"حواء وآدم"،على موقع ص ١ www.islam-online.net

٥- تفسير الجلالين" وفضيلة الشيخ عبد الله النوري في كتابه " سألوني في التفسير"، منشورات ذات السلاسل، ص ١١٦ ،الكويت،١٩٨٦ .

٦ - خيرية صابر.الأم قدوة متحركة في أرجاء البيت،مقالة على الموقع: .article=١http://islamweb.net/pls/iweb/misc &thelan g=A١٢٦٩٥

٧ -الداعية الإسلامي الأستاذ عمرو خالد .محبة النبي، شريط من إنتاج شركة النور للإنتاج الإعلامي والتوزيع بالقاهرة.

٨- محمد سعيد مرسي- فن تربية الأولاد في الإسلام،القاهرة، دار التوزيع والنشر الإسلامية،١٩٩٨.

Scanned by CamScanner

٩- فضيلة الشيخ إبراهيم الدويش. توجيهات وأفكار في تربية الصغار: مقالة متاحة على الموقع.
www.islammemo.com/lessons

١٠- محبة الرسول (صلى الله عليه وسلم) مقالة متاحة على موقع: www.islamweb.net .

١١ - أ. د. عبد الغني عبود.طفلك هبة الله لك.- القاهرة: سفير،١٩٩٧ .

١٢- من شريط كاسيت أركان الإسلام إنتاج شركة"سفير"،والكلمات للشاعر صلاح عفيفي)

١٣- خالد محمد خالد . إنسانيات محمد،القاهرة، دار المعارف١٩٩٨ .

١٤- أبو بكر جابر الجزائري.هذا الحبيب محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم يا محب.المدينة المنورة: مكتبة العلوم والحكم،٢٠٠٠ م.

١٥- مقالة منشورة في باب:" لطائف" " على موقع فور إسلام
www.forislam.com

١٦- أبو الحسن الندوي- سيرة خاتم النبيين للأطفال، القاهرة- دار الكلمة١٩٩٨ .

١٧- د. خالد أبو شادي. وا شوقاه رسول الله، القاهرة: دار الراية،٢٠٠٢ م.

Scanned by CamScanner

ناوەڕۆک

پێشەکی نووسەر	٧
چۆن منداڵەکانمان فێری خۆشەویستیی پێغەمبەر(ﷺ)بکەین؟	٢١
یەکەم: پێشەنگی چاکەکار	٢١
دووەم: لەهەر تەمەنێکدا بەشێوازی گونجاو مامەڵەی لەگەڵدا بکە	٢٣
سێیەم: قۆناغی نێوان یانزەساڵ تا سیانزە ساڵ	٣٨
هەندێک نمونە لەبەخشندەیی پێغەمبەری خوا(ﷺ)	٤٢
هەندێک لە وێنەی ئازایەتی و چاونەترسیی لە ژیانی پێغەمبەر(ﷺ)	٤٦
چەند نموونەیەک لەژیانی پێشەوای مرۆڤایەتیی	٤٧
چۆن خۆشەویستیی خۆمان بپێوین بەرامبەر بە پێغەمبەر(ﷺ)؟	٥٦
لەکۆتاییدا	٦٣
سەرچاوە	٦٤
ناوەڕۆک	٦٦

Scanned by CamScanner

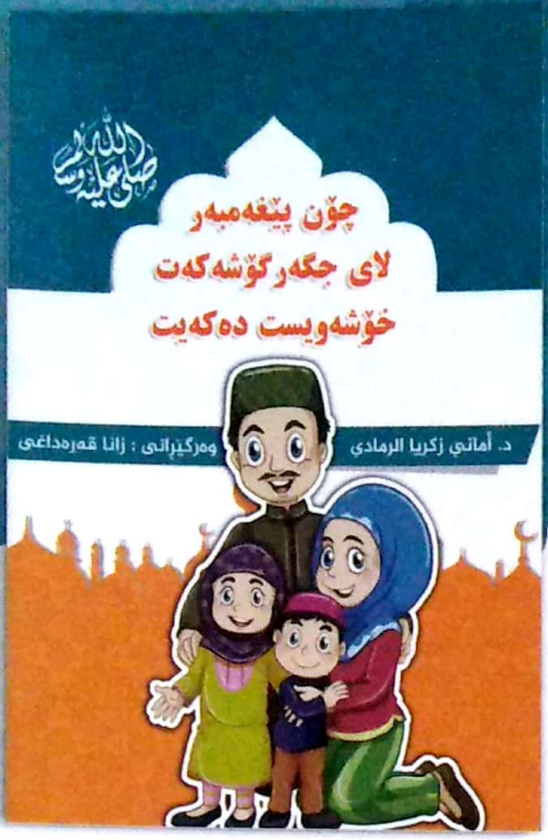

بەرهەمی (8) ی گرووپی نما

بە دیاری دەبەخشرێت و نافرۆشرێت

Scanned by CamScanner